

4-ҚОСЫМША. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТЕМЕ

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company) «KEGOC» АҚ

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша және сол күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептеме, тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен бірге

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі	187
Шоғырландырылған қаржылық есептеме	192
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	192
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	194
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	195
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	197
Шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелер	198

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«RSM Qazaqstan» ЖШС
050010, Қазақстан Республикасы
Алматы қ., Достық даңғ., 43
«D43» Бизнес орталығы, 302-көне
Тел.: +7 727 339 87 78
www.rsm.kz

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ Акционерлеріне, Директорлар кеңесіне және Басшылығына

Пікір

Біз 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептен, капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептен және көрсетілген күні аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен тұратын «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі – «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептемесіне аудит жүргіздік, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелерінің қысқаша шолуын қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелер жібереміз.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептеме 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысын барлық елеулі аспектілерде дұрыс көрсетеді.

Пікір білдіру үшін негіздеме

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз біздің есептің «Шоғырландырылған қаржылық есептеме аудиті үшін аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз кәсіби бухгалтерлердің этикасының халықаралық кодексіне (Тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса алғанда), бухгалтерлерге арналған этиканың халықаралық стандарттары жөніндегі кеңестің (ХСК Кодексі) және Қазақстандағы біздің қаржылық есептеменің аудитіне қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Топқа тәуелсізбіз және Біз осы талаптар мен ХСК кодексіне сәйкес өзге де этикалық міндеттерді орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті және тиісті деп санаймыз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері - бұл біздің кәсіби пайымдауымызға сәйкес, ағымдағы кезеңдегі шоғырландырылған қаржылық есептеме аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер біздің шоғырландырылған қаржылық есептеме аудиті аясында және осы есептеме туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселелердің әрқайсысына қатысты біздің аудит барысында тиісті мәселенің қалай қаралғандығы туралы сипаттама осы тұрғыда келтірілген.

Біз өз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептеме аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, соның ішінде осы мәселелерге қатысты орындадық. Тиісінше, біздің аудит шоғырландырылған қаржылық есептеме елеулі бұрмалануы тәуекелдерін бағалауға жауап ретінде өзінше процедураларды орындауды қамтыды. Біздің аудиторлық рәсімдеріміздің, оның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарау барысында орындалған рәсімдеріміздің нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептеме туралы аудиторлық пікірімізді білдіруге негіз болады.

Аудиттің негізгі мәселелері

Біздің аудит барысында тиісті негізгі мәселе қалай қаралды

Негізгі құралдарды бағалау

RSM

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Ұлттық электр торабының («ҰЭТ») активтерінің баланстық құны 879.981.350 мың теңгені құрады (2020ж. 31 желтоқсанда: 580.456.916 мың теңге).

ҰЭТ активтері Топтың есеп саясатына сәйкес әділ құн бойынша көрсетіледі. Топ әрбір есепті күнге ҰЭТ активтерінің баланстық құнының олардың әділ құнынан қаншалықты ерекшеленетініне талдау жүргізеді. Әділ құнның ықтимал ауытқуларын бағалау үшін Топ басшылығы әділ құнның өзгеру тәуекеліне неғұрлым ұшыраған активтерді алмастыру құнын айқындайды.

ҰЭТ активтерінің баланстық құнының елеулі болуына, сондай-ақ ҰЭТ активтерінің әділ құнының өзгерістеріне талдау жүргізу кезінде басшылықтың кәсіби пайымдау мен бағалауды едәуір пайдалануына байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселелерінің бірі болып табылды.

ҰЭТ активтері және ҰЭТ активтерінің әділ құнының өзгерістерін талдау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептеменің 4 және 6-ескертпелерінде ұсынылған.

Біз Топ басшылығынан бағалау саласындағы сыртқы сарапшы жүргізген бағалау туралы есепті алдық.

Біз Топ тартатын сыртқы сарапшының құзыреттілігі мен объективтілігін бағаладық. Біз бағалау туралы есепті қарап, бағалау әдістемесін талдадық.

Біз негізгі құралдар тізіліміндегі ҰЭТ активтерін сыртқы сарапшы бағалаған активтер тізімімен салыстырдық.

Біз басшылық бекіткен даму жоспары, тарифтер және электр энергиясының болжамды көлемі сияқты сыртқы сарапшы пайдаланатын басқа да бастапқы деректерді ішкі деректер көздерімен салыстырдық.

Біз өтежыл ін құнды есептеу кезінде пайдаланылатын қызметтердің тарифтерін уәжжыл ті орган бекіткен тарифтермен салыстырдық.

Біз дисконттау мөлшерлемесі мен ұзақ мерзімді есу қарқынын жалпы нарықтық көрсеткіштермен және басқа қол жетімді мәліметтермен салыстырдық.

Біз ақша ағындарының модельдерінің математикалық тұтастығын тексеріп, сезімталдықты талдауды бағаладық.

Біз қайта бағалауға қатысты шоғырландырылған қаржылық есептемеде жасалған есептік жазбаларды талдадық.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептеменің 4 және 6-ескертпелерінде ашылған ақпаратты талдадық.

RSM

Кредиттік келісімдер шеңберінде шарттық талаптарды сақтау

Кредиттік келісімдер мен облигациялық бағдарламалардың талаптарына сәйкес Топ белгілі бір шарттық талаптарды (ковенанттарды) сақтауы тиіс. Бұл шарттардың бұзылуы қаржыландырудың жетіспеушілігімен қатар айтарлықтай айыппұлдар мен есімақыларға әкелуі мүмкін. Сонымен қатар, Топтың көптеген несиелік келісімдері бойынша кросс-дефолт ережелері қолданылады.

Шарттық талаптарды сақтау аудиттің неғұрлым маңызды мәселесі болып табылды, өйткені ол шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірлеу кезінде пайдаланылатын үздіксіз қызмет туралы болжамға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қарыздар мен облигациялар бойынша міндеттемелерді жіктеуге үлкен әсер етеді.

Кредиттік келісімдер шеңберінде шарттық талаптарды сақтау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептеменің 29-ескертпесінде ашылған.

Біз несиелік келісімдердің шарттарын, соның ішінде кросс-дефолт туралы қосымша ережелерді зерттедік.

Біз есептеулерде қолданылатын деректерді шоғырландырылған қаржылық есептемемен салыстырдық.

Біз есептеулердің математикалық дәлдігін қаржылық көрсеткіштер бойынша тексердік.

Біз басшылықтың алдағы 12 айда қандай да бір шарттардың бұзылуы және бұзушылықтың қызметтің үздіксіздігі принципіне ықтимал әсері болуы мүмкін деген қауіп-қатерін талдадық.

Біз 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Шарт талаптарын сақтауға қатысты кредиторлардан алынған мәліметтерді талдадық. Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептемеде ашылған ақпаратты талдадық.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың шоғырландырылған қаржылық есептеме үшін жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-қа сәйкес көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірлеу және дұрыс ұсыну үшін және басшылық жосықсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан елеулі бұрмалауларды қамтымайтын шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірлеу үшін қажет деп есептейтін ішкі бақылау жүйесі үшін жауапты болады. Шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірлеу кезінде басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниет білдірген немесе оның қызметін таратудан немесе тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабижыл ін бағалау үшін, басшылық тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылғаны үшін, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде есептеме жасауға жауапты болады. Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесін әзірлеу процесін қадағалауға жауапты болады.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептеме аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептемеде жосықсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан елеулі бұрмалаулар жоқ екендігіне ақылға қонымды сенімділік алу және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытынды шығару болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік жоғары сенімділік дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит олар болған кезде әрдайым елеулі бұрмалаушылықтарды анықтайтынына көпідік болып табылмайды. Бұрмалау теріс пиғылды әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың осы шоғырландырылған қаржылық есептеме негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізді түрде болжауға болатын болса, елеулі болып саналады. Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз мыналарды орындаймыз:

- жосықсыз іс-әрекеттер немесе тәуекелдер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептеменің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; өз пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдемелерді аламыз. Жосықсыз іс-әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелі қателік нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені жосықсыз іс-әрекеттер сөз байласуды, жалғандықты, қасақана өткізіп жіберуді, ақпаратты бұрмаланған ұсынуды немесе ішкі бақылау жүйесінен тыс іс-әрекеттерді қамтуы мүмкін;
- Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, мән-жайларға сәйкес кезжыл іні аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық әзірлеген бухгалтерлік бағалаудың және ақпараттың тиісті ашылуының негізділігін бағалаймыз қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық әзірлеген бухгалтерлік бағалаудың және ақпараттың тиісті ашылуының негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде нәтижесінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілыл іне елеулі күмен туындауы мүмкін оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар - жоғы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы қорытындыға келсек, біз аудиторлық қорытындымызда шоғырландырылған қаржылық есептемедегі ақпаратты тиісті түрде ашуға назар аударуымыз немесе, егер мұндай ақпаратты ашу тиісті емес болып табылса, біздің пікірімізді түрлендіруге тиіспіз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық қорытынды жасағанға дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілыл іні жоғалтуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептемені жалпы ұсынуды, оның құрылымы мен мазмұнын, ақпаратты ашуды қоса алғанда, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептеменің оның негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды олардың дұрыс ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынуын бағалауды жүргіземіз;
- шоғырландырылған қаржылық есептеме туралы пікір білдіру үшін Топ ішіндегі ұйымдар немесе шаруашылық қызмет туралы қаржылық ақпаратқа қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз Топтың аудиті бойынша тапсырманы жалпы басқаруға, қадағалауға және орындауға жауаптымыз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толық жауаптымыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер, оның ішінде аудит процесінде анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпаратты олардың назарына жеткізе отырып, ақпараттық өзара іс-қимылды жүзеге асырамыз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағанымыз және осы адамдарға аудитордың тәуелсіздігіне негізді түрде ықпал етеді деп санауға болатын барлық өзара қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда тиісті сақтық шаралары туралы хабарлағанымыз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға хабарлаған мәселелерден ағымдағы кезең іші қаржылық есептіліктің аудиті үшін неғұрлым маңызды болған, демек, аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария етуге заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе өте сирек жағдайларда бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудан болатын қоғамдық мыңызы бар пайдадан асып түсетінін негізді түрде болжауға болатындықтан, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы тиіс деген тұжырымға келген жағдайларды қоспағанда, осы мәселелерді біздің есебімізде сипаттаймыз.

Аудит нәтижелері бойынша осы тәуелсіз аудитордың есептілігін шығаруға аудитті жүргізуге жауапты серіктес, – Айсулу Нарбаева.

ТОО "RSM Qazaqstan"

Айсулу Нарбаева
Аудитор / Бас директор
«RSM Qazaqstan» ЖШС

Аудитордың біліктілік күәлігі
1994 жылғы 21 қазандағы
№ 0000137

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Ішкі мемлекеттік аудит комитеті 2019 жылғы 24 желтоқсанда берген № 19024411 Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға мемлекеттік лицензия

050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Достық даңғ., 43, «D43» бизнес-орталығы, 302-кеңсе

2022 жылғы 18 наурыз

«RSM Qazaqstan» ЖШС RSM қатысушыларының фирмалар желісінің мүшесі болып табылады. RSM желісіне қатысатын әрбір фирма тәуелсіз заңды тұлға болып табылады. RSM желісін Англия мен Уэльсте тіркелген RSM International Limited компаниясы басқарады.

Шоғырландырылған қаржылық есептеме

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша

Мың теңгемен	Ескертпе	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	6	976.001.316	652.478.444
Материалдық емес активтер		3.165.491	3.327.999
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	6	5.431.849	4.126.292
Кейінге қалдырылған салық активтері	25	–	159.652
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	7	2.278.332	2.017.593
Байланысты тараптардан ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	27	634.192	742.477
Басқа да қаржы активтері, ұзақ мерзімді бөлік	11	32.309.237	32.340.094
		1.019.820.417	695.192.551
Айналымдағы активтер			
Қорлар	8	2.590.383	2.549.293
Сауда дебиторлық берешек	9	12.991.260	28.603.307
Өтелуге жататын ҚҚС және басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем		3.231.654	477.893
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		817.245	1.017.708
Өзге де ағымдағы активтер	10	974.072	2.945.237
Басқа да қаржы активтері, қысқа мерзімді бөлік	11	40.187.573	58.801.720
Пайдалануға шектелген ақша қаражаты	12	670.902	552.586
Ақша қаражаттар және олардың баламалары	13	11.933.828	21.867.205
		73.396.917	116.814.949
Сатуға арналған активтер		–	5.126
Активтер жиыны		1.093.217.334	812.012.626

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Акционерлік капитал	14	126.799.554	126.799.554
Сатып алынған меншік акциялар	14	(930)	(930)
Активтерді қайта бағалау резерві	14	569.845.780	309.836.582
Бөлінбеген пайда		40.492.413	65.921.264
		737.136.817	502.556.470
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар, ұзақ мерзімді бөлік	15	35.639.645	49.843.453
Облигациялар, ұзақ мерзімді бөлік	16	117.142.516	92.717.685
Кейінге қалдырылған салық активтері	25	151.470.158	89.323.835
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешек	17	5.972.684	7.651.017
Мемлекеттік субсидия, ұзақ мерзімді бөлік		–	29.113
Қаржылық жалдау бойынша міндеттеме, ұзақ мерзімді бөлік	27	–	99.406
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		171.628	102.412
		310.396.631	239.766.921
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар, қысқа мерзімді бөлік	15	13.854.307	14.334.439
Облигации, қысқа мерзімді бөлік	16	4.562.983	4.138.458
Сауда және басқа да кредиторлық берешек, қысқа мерзімді бөлік	17	18.512.531	40.884.883
Шарт бойынша міндеттемелер		2.064.346	3.336.881
Мемлекеттік субсидия, қысқа мерзімді бөлік		18.325	30.430
Жалдау бойынша міндеттеме, қысқа мерзімді бөлік	27	111.895	462.359
Салықтар бойынша берешек, табыс салығынан басқа	18	2.403.728	2.028.506
Табыс салығы бойынша берешек		–	52.818
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	19	4.155.771	4.420.461
		45.683.886	69.689.235
Міндеттемелер жиыны		356.080.517	309.456.156
Капитал мен міндеттемелер жиыны		1.093.217.334	812.012.626
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	14	2.823	1.920

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт- пе	2021 жыл	2020 жыл
Жалғасып жатқан қызмет			
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	20	186.443.137	179.097.563
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	21	(120.682.903)	(101.920.927)
Жалпы пайда		65.760.234	77.176.636
Жалпы және әкімшілік шығыстар			
Жалпы және әкімшілік шығыстар	22	(8.539.823)	(7.817.094)
Өткізу шығыстары		(381.235)	(364.084)
(Құнсыздану) / негізгі құралдардың құнсыздануын қалпына келтіру	6	2.869.512	–
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған шығын	6	(10.813.536)	(19.210)
Операциялық пайда		48.895.152	68.976.248
Қаржылық кірістер			
Қаржылық кірістер	23	5.368.222	5.480.240
Қаржылық шығыстар	23	(11.670.429)	(11.200.196)
Оң / (теріс) бағамдық айырма, нетто	24	451.045	(5.309.688)
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	7	260.739	358.447
Сатуға арналған активті сатудан түсетін кіріс	27	2.182.037	–
Басқа да кірістер		1.739.332	876.774
Басқа да шығыстар		(563.892)	(622.600)
Болжалды кредит залалдарына резервті есептеу	8, 9, 10, 11, 12	110.078	39.913
Салық салынғанға дейінгі пайда		46.772.284	58.599.138
Табыс салығы бойынша шығыстар	25	(7.607.838)	(10.100.904)
Жалғасын қызметтен бір жыл ішіндегі пайда		39.164.446	48.498.234
Тоқтатылған қызмет			
Тоқтатылған қызметтен бір жылға салық салынғаннан кейінгі пайда	26	13.471.466	4.967.037
Жыл ішіндегі пайда		52.635.912	53.465.271
Өзге де жиынтық кіріс			
Кейінгі кезеңдерде пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелуге жатпайтын өзге де жиынтық кіріс			
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан кіріс		325.744.754	–
Салықтың пайдаға әсері	25	(65.148.951)	–
Пайдаға салынатын салықты шегергендегі кейінгі кезеңдердегі пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелуге жатпайтын өзге де таза жиынтық кіріс		260.595.803	–
Пайдаға салынатын салықты шегергендегі бір жылдағы жиынтық табыстың жиынтығы		313.231.715	53.465.271
Акцияға пайда			
Бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға кежыл іні бір жылдағы базалық және ажыратылған пайда (теңгемен)	14	202,45	205,64
Жалғасын қызметтен акцияға пайда		150,63	186,53
Базовая и разводненная прибыль за год, приходящаяся на держателей простых акций материнской компании (в теңге)	14	150,63	186,53

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт- пе	2021 жыл	2020 жыл
Операциялық қызмет			
Жалғасын қызметтен салық салынғанға дейінгі пайда		46.772.284	65.748.232
Тоқтатылған қызметтен салық салынғанға дейінгі пайда	26	17.506.488	–
Салық салынғанға дейінгі пайданы таза ақша ағындарымен салыстыру үшін түзетулер			
Тозу және амортизация		36.867.809	34.076.993
Қаржылық шығындар	23, 26	11.681.665	11.205.980
Қаржылық кірістер	23, 26	(7.562.497)	(7.146.006)
Оң / (теріс) бағамдық айырма, нетто	24	(451.045)	5.309.688
Күтіжыл іні кредиттік шығындарға резервті есептеу		297.853	458.445
Ескірген қорларға резервті есептеу		1.074	57.028
Негізгі құралдардың шығуынан болған шығындар және материалдық емес активтердің	6	(2.869.512)	–
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан шығынды қалпына келтіруден түсетін кіріс	6	10.813.536	19.120
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған шығын	7	(260.739)	(358.447)
Қауымдасқан компания пайдасындағы үлесі		(30.430)	(30.430)
Айналым капиталына түзетулер			
Еңбек қорлары		(197.629)	(472.164)
Сауда дебиторлық берешектегі өзгеріс		(12.850.642)	(7.404.216)
Өзге де ағымдағы активтердегі өзгеріс		2.037.418	(2.325.816)
Өтеуге ҚҚС-ның өзгеруі және басқа салықтар бойынша алдын ала төлеу		(2.753.788)	221.035
Сауда және өзге де кредиторлық берешектегі өзгеріс		5.894.563	16.526.787
Шарт бойынша міндеттемелердегі өзгеріс		(1.245.578)	1.168.996
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелерді өзгерту		69.216	102.412
Табыс салығынан басқа, салықтар бойынша берешектегі өзгеріс		2.400.671	(1.237.193)
Өзге де ағымдағы міндеттемелердегі өзгеріс		(324.363)	142.312
Операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары		105.947.993	116.435.541
Төленген пайыздар			
Төленген пайыздар		(1.167.132)	(2.093.727)
Төленген купондық сыйақы		(11.538.332)	(8.460.500)
Жалдау бойынша төленген сыйақы		(45.050)	(87.769)
Банк кепілдіктері жөніндегі комиссияны төлеу		(990.818)	(966.986)
Алынған пайыздар		5.971.573	5.405.063
Төленген табыс салығы		(14.309.266)	(13.529.672)
Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары		83.868.968	96.701.950

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	2021 жыл	2020 жыл
Инвестициялық қызмет			
Депозиттік шоттардан алу		97.222.309	40.103.448
Депозиттік шоттарды толықтыру		(93.421.164)	(48.792.359)
Пайдаланылуы шектелген ақша қаражатындағы өзгеріс		–	4.238.713
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен түсім		203.673	196.498
Негізгі құралдарды сатып алу және негізгі құралдар үшін берілген аванстар		(40.214.058)	(30.376.834)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(36.653)	(51.273)
Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу (ұлттық ноталар) ҚР банкі, ҚР ҚМ вексельдері	11	(66.747.566)	(117.199.634)
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу (ҚР Ұлттық Банкінің ноталары, ҚР ҚМ вексельдері)	11	78.930.920	85.659.159
Эмитенттің dsfk облигацияларын сатып алуы	11	54.453	67.980
Қазинвестбанкке және Эксимбанкке қаражатты ішінара қайтару		331.697	358.558
Кеткен компанияның ақшалай қаражаты (КЕО)	26	(38.847.799)	–
Қызметкерлерге берілген қарыздарды өтеу		–	564
Қауымдасқан компаниядан дивидендтер	7	203.095	–
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(62.321.093)	(65.795.180)
Қаржылық қызмет			
Облигациялар шығарылымы	28	25.235.121	9.032.407
Дивидендтерді төлеу	14	(41.529.578)	(32.746.767)
Қарыздарды өтеу	28	(14.614.808)	(6.574.597)
Жалдау бойынша міндеттемелер бойынша негізгі борышты төлеу	28	(436.606)	(400.692)
Қаржы қызметінде пайдаланылған таза ақша ағындары		(31.345.871)	(30.689.649)
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		(9.797.996)	217.120
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаты мен олардың баламаларына әсері			
Ақшалай қаражат пен оның баламаларына күтiжыл iн кредиттiк залалдарға резервті есептеуден түсетін әсер		(115.531)	460.732
1 қаңтарға арналған ақша қаражаты және олардың баламалары		21.867.205	21.179.282
31 желтоқсандағы ақша қаражаты және олардың баламалары	13	11.933.828	21.867.205

Ақшалай емес операциялар:

- 2021 жыл ішінде Топ облигациялар бойынша купондық сыйақы бойынша шығындарды 1.592.927 мың теңге сомасында негізгі құралдар құнына капиталдандырды (6-ескертпе).
- 2021 жылғы қаңтарда Топ байланысты тарап – «Samruk-Kazyna Construction» АҚ-ға 2.182.037 мың теңге сомасында жер учаскелерін сатты. Мүлікті беру туралы шартқа сәйкес «Samruk-Kazyna Construction» ақ тұрғын, тұрғын емес (коммерциялық) үй-жайларды және тұрақ орындарын нарықтық құны бойынша жер учаскесінің құнына баламалы сомаға топтың меншігіне беруге міндеттенеді. Тиісінше, бұл сома ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар ретінде танылды (27-ескертпе).

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕМЕ

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Сатып алынған меншік акциялар	Активтерді қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарға	126.799.554	(930)	310.369.243	44.670.157	481.838.024
Есептік кезеңдегі пайда	–	–	–	53.465.271	53.465.271
Жалпы жиынтық табыс	–	–	–	53.465.271	53.465.271
Активтерді қайта бағалау резервін көшіру (14-ескертпе)	–	–	–	(32.746.825)	(32.746.825)
Дивидендтер (14-ескертпе)	–	–	(532.661)	532.661	–
2020 жылғы 31 желтоқсанға	126.799.554	(930)	309.836.582	65.921.264	502.556.470
Жыл ішіндегі пайда	–	–	–	52.635.912	52.635.912
Пайдаға салынатын салықты шегергендегі негізгі құралдарды қайта бағалаудан түскен кіріс (4-ескертпе)	–	–	260.595.803	–	260.595.803
Жалпы жиынтық табыс	–	–	260.595.803	52.635.912	313.231.715
Дивидендтер (14-ескертпе)	–	–	–	(41.529.578)	(41.529.578)
Еншілес ұйымның шығуы (26-ескертпе)	–	–	–	(37.121.790)	(37.121.790)
Активтерді қайта бағалау резервін ауыстыру (14-ескертпе)	–	–	(586.605)	586.605	–
2021 жылғы 31 желтоқсанға	126.799.554	(930)	569.845.780	40.492.413	737.136.817

Шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелер

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания» немесе «KEGOC») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1996 жылғы 28 қыркүйектегі № 1188 Қаулысына сәйкес «Қазақстанэнерго» бұрынғы Ұлттық энергетика жүйесі активтерінің бір бөлігін беру арқылы құрылды.

2021 жылғы 30 қыркүйектегі жай-күй бойынша Компанияның негізгі акционері «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») болып табылды (90 пайыз оған плюс бір акция). Самұрық-Қазына Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында.

2014 жылы Компания Қазақстан Қор Биржасында 10 пайыз минус бір акцияны орналастырды.

KEGOC компаниясы Қазақстанда электр қуатын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтыну теңгерімін ұйымдастыру қызметтерін көрсететін ұлттық компания болып табылады. Мемлекет тағайындаған Жүйелік оператор ретінде Компания орталықтандырылған оперативтік-диспетчерлік басқаруды жүзеге асырады, басқа мемлекеттердің энергия жүйелерімен қатарлас жұмысты қамтамасыз етеді, энергия жүйесінде теңгерімді қолдап отырады, жүйелік қызметтерді көрсетеді және электр қуатының көтерме сауда нарығының субъектілерінен қосалқы қызметтерді сатып алады, сонымен қатар электр қуатын ұлттық электр торабы (бұдан әрі – «ҰЭТ») арқылы жеткізіп, оған техникалық қызмет көрсетеді және пайдалануға дайын күйінде ұстап отырады. ҰЭТ шағын станциялардан, бөлу құрылғыларынан, өңіраралық және (немесе) мемлекетаралық электр жеткізу желілерінен және кернеуі 220 киловольт әрі одан жоғары болатын электр станцияларының электр қуатын беретін электр жеткізу желілерінен тұрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның келесі еншілес ұйымдарда қатысу үлесі болды:

Компания	Деятельность	Қатысу үлесі	
		2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
«Энергоинформ» АҚ (бұдан әрі – «Энергоинформ»)	KEGOC қызметін ақпараттық қамтамасыз ету	100%	100%
«Жаңартылатын энергия көздерін пайдалану жөніндегі қаржы-есеп-айырысу орталығы» ЖШС (бұдан әрі – «ЖЭК жөніндегі ҚЕО») (26-ескертпе)	Жаңартылатын энергия көздерін пайдаланатын объектілер өндірген және Қазақстан Республикасының біртұтас электр энергетикасы жүйесінің электр желілеріне жеткізілген электр энергиясын орталықтандырылған сатып алу және сату; электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметтерді сатып алу және электр қуатының нарығында электр қуатының жүктемесін көтеруге дайындығын қамтамасыз ету бойынша орталықтандырылған қызмет көрсету	–	100%

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 қарашадағы № 858 қаулысына және 2021 жылғы 30 желтоқсандағы сыйға тарту шартына сәйкес топ «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС еншілес ұйымындағы қатысу үлесінің 100%-ын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің Республикалық меншігіне өтеусіз берді. 2021 жылғы 31 желтоқсанда «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС тоқтатылған қызмет ретінде жіктелді және Топ құрамынан шықты (26-ескертпе).

Компания және оның еншілес ұйымдары бұдан әрі бірге «Топ» деп аталады.

«ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС шыққанға дейінгі Топтың қызметі басқарушылық мақсаттар үшін көрсетіжыл ін қызметтердің түріне сәйкес үш операциялық сегментке бөлінді:

- **Электр энергиясын жеткізу және тиісті қолдау көрсету.** Электр энергиясын жеткізу «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 27 желтоқсандағы № 204-VI заңымен (бұдан әрі – «заң») реттеледі, өйткені топ электр энергиясын жеткізу, электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтер көрсету саласындағы табиғи монополист болып табылады. Заңға сәйкес Топтың электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтеріне арналған тарифтерін Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті (бұдан әрі – «Комитет») бекітеді.

«ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС шығып қалған еншілес ұйымының қызметі былай ұсынылған:

- **Электр қуатының жүктемесін көтеруге дайындығын қамтамасыз ету.** 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады. Оны іске қосудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасы энергия жүйесінің теңгерімдік сенімділігін қамтамасыз ету. Теңгерімдік сенімділік деп энергия жүйесінің кез келген уақытта электр энергиясына тұтынушылық сұранысты қанағаттандыру қабіжыл і түсініледі.
- **Сатып алынатын электр энергиясын сату.** Сатып алынатын электр энергиясын өткізу сегменті ЖЭК секторын дамытуға жағдай жасау мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі құрған жаңартылатын энергия көздері секторын (бұдан әрі – «ЖЭК») қамтиды. ЖЭК секторы «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңымен реттеледі.

Компанияның бас кеңсесі мына мекенжай бойынша тіркелген: Қазақстан Республикасы, Z00T2D0, Нұр-Сұлтан қ., Тәуелсіздік даңғылы, 59-ғимарат.

Топтың қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептемесін Компанияның Басқарма төрағасы мен бас бухгалтері 2022 жылғы 18 наурызда бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТЕМЕНИ ӨЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес (бұдан әрі – «ҚЕХС жөніндегі кеңес») бекіткен редакцияда халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ҚЕХС жөніндегі кеңес») сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептеме есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептеге ескертпелерде көрсетілгендей, қайта бағаланған құны бойынша көрсетілген негізгі құралдардың және әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің кейбір кластарын қоспағанда, бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес әзірленді. Шоғырландырылған қаржылық есептеме теңгемен ұсынылды, ал өзге көрсетілген жағдайларды қоспағанда, барлық сомалар бүтін мыңға дейін дөңгелектенді.

Топ Қызметтің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып, шоғырландырылған қаржылық есептемені әзірледі.

Шоғырландыру негізі

Шоғырландырылған қаржылық есептеме 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша компанияның және оның еншілес ұйымдарының қаржылық есептемесін қамтиды. Егер Топ инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін табыспен байланысты тәуекелдерге ұшыраса немесе осындай табысты алуға құқығы болса, сондай-ақ инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілдерін жүзеге асыру арқылы табысқа ықпал ету мүмкіндігі болған жағдайда бақылау жүзеге асырылады. Атап айтқанда Топ инвестициялар объектісін келесі шарттар орындалған жағдайда бақылайды:

- Топтың инвестициялар объектісіне қатысты өкілдерін тіктерінің болуы (яғни, Инвестициялар объектісінің маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолданыстағы құқықтар);
- Топтың инвестиция объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы табыспен байланысты тәуекелдерге ұшырағыштықтың немесе осындай табысты алу құқығының болуы;
- Топтың кіріс көлеміне әсер ету үшін өз өкілдерін тіктерін пайдалануға мүмкіндігінің болуы

Әдетте, дауыс беру құқығының көпшілігі бақылаудың болуын анықтайды деп болжанады. Осындай жол беруді растау үшін және Топта Инвестициялар объектісіне қатысты дауыс беру құқығының немесе ұқсас құқықтардың көпшілігінен азы болған кезде Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілдердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді:

- Инвестициялар объектісінде дауыс беру құқығы бар басқа тұлғалармен келісім (дер) ;
- басқа келісімдерге негізделген құқықтар;
- Топтың дауыс беру құқығы және ықтимал дауыс беру құқығы.

Егер фактілер мен мән-жайлар бақылаудың үш компонентінің біреуінің немесе бірнешеуінің өзгергені туралы куәландырса, Топ Инвестициялар объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайта талдайды. Еншілес ұйымды шоғырландыру Топ еншілес ұйымды бақылауды алған кезде басталады және Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтқан кезде тоқтатылады. Сатып алынуы немесе шығарылуы бір жыл ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі және Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтқан күнге дейін көрсетіледі.

Пайда немесе шығын және өзге жиынтық табыстың әрбір құраушы (ЖТҚ), тіпті егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінің теріс сальдосына әкеп соқтырса да, топтың бас компаниясының меншік иелеріне тиесілі және бақыланбайтын қатысу үлестеріне жатады. Қажет болған кезде еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі осындай компаниялардың есеп саясатын топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Топ ішіндегі операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындайтын барлық топшілік активтер мен міндеттемелер, капитал, кірістер, шығыстар және ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алып тасталады.

Бақылауды жоғалтпай еншілес ұйымдағы қатысу үлесін өзгерту капиталмен жүргізілген операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтса, ол тиісті активтерді (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үлестерін және меншікті капиталдың өзге де компоненттерін тануды тоқтатады және пайда немесе залал құрамында пайда немесе залалды таниды. Қалған Инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Топ алғаш қолданған жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен үсіндірулер мен түсіндірулерге түзетулер

Шоғырландырылған қаржылық есептемені жасау кезінде қабылданған Есеп саясаты 2021 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қабылданған жаңа стандарттарды қоспағанда, Топтың 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жылдық шоғырландырылған қаржылық есептемесін жасау кезінде қолданылған саясатқа сәйкес келеді. Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданбаған.

2021 жылы Топ алғаш рет төменде келтірілген түзетулер мен түсіндірулерді қолданды, бірақ олар оның шоғырландырылған қаржылық есептемесіне әсер етпеді.

«Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау – 2-кезең» ҚЕХС (IFRS) 4, ҚЕХС (IFRS) 7, ҚЕХС (IFRS) 9, ҚЕХС (IFRS) 16 және ҚЕХС (IAS) 39-ге түзетулері

Түзетулер ұсыныстың банкаралық мөлшерлемесі (IBOR) іс жүзінде тәуекелсіз баламалы пайыздық мөлшерлемені ауыстырылған жағдайда қаржылық есептілік үшін салдарларды жою үшін қолданылатын уақытша босатуларды ұсынады.

Түзетулер мыналарды көздейді:

- практикалық сипаттағы жеңілдету, оған сәйкес реформамен тікелей талап етілген өзгеруі немесе ақша ағындарының өзгеруі нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне балама өзгермелі пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі ретінде қарастырылуы тиіс;
- хеджирлеу қатынастарын және хеджирлеу жөніндегі құжаттаманы айқындауға IBOR реформасы талап ететін өзгерістерді хеджирлеу қатынастарын тоқтатпай енгізуге жол береді;

- мөлшерлемесі тәуекелсіз құрал ұйымның қалауы бойынша хеджирлеу қатынастары шеңберінде тәуекелді компонент ретінде анықталған жағдайларда ұйымдарға жеке сәйкестендіріжыл ін компоненттерге қатысты талаптарды сақтау қажеттілігінен уақытша босату беріледі.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесіне әсер еткен жоқ. Топ қажет болған жағдайда болашақ кезеңдерде практикалық сипаттағы жеңілдетулерді қолдануға ниетті.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Топтың қаржылық есептемесі шығарылған күні шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер беріледі. Топ осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірулерді, егер қолданылатын болса, олар күшіне енген күннен бастап қолдануға ниетті.

«Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17

2017 жылғы мамырда ҚЕХС жөніндегі кеңес «Сақтандыру шарттары» 17 ҚЕХС (IFRS) шығарды, ол ақпаратты тану және бағалау, ұсыну және ашу мәселелерін қарастыратын сақтандыру келісімшарттарына арналған қаржылық есептеменің жаңа стандарты болып табылады. 17 ХҚЕС (IFRS) күшіне енген кезде, ол 2005 жылы шығарылған «Сақтандыру шарттары» 4 ХҚЕС (IFRS) алмастырады. 17 ҚЕХС (IFRS) оларды шығаратын ұйымның түріне қарамастан сақтандыру шарттарының барлық түрлеріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру, тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру), сондай-ақ дискрециялық қатысу шарттары бар белгілі бір кепілдіктер мен қаржы құралдарына қолданылады. Қолдану саласынан бірнеше ерекшеліктер бар. 17 ХҚЕС (IFRS) негізгі мақсаты сақтандырушылар үшін неғұрлым тиімді және дәйекті болып табылатын сақтандыру шарттарын есепке алу моделін ұсыну болып табылады. Негізінен алдыңғы жергілікті есеп саясатына негізделген 4 ХҚЕС (IFRS) талаптарына қарағанда, 17 ХҚЕС (IFRS) бухгалтерлік есептің барлық тиісті аспектілерін қамтитын сақтандыру шарттарын есепке алудың жан-жақты моделін ұсынады. 17 ҚЕХС (IFRS) негізінде мыналармен толықтырылған жалпы модель жатыр:

- Тікелей қатысу шарттарымен сақтандыру шарттары үшін белгілі бір модификациялар (ауыспалы сыйақы әдісі).
- Жеңілдетілген тәсіл (сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл) негізінен қысқа мерзімді келісімшарттар үшін.

17 ХҚЕС (IFRS) 2023 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте салыстырмалы ақпаратты ұсыну талап етіледі. Ұйым сондай-ақ 9 ХҚЕС (IFRS) және 15 ХҚЕС (IFRS) бірінші қолдану күніне немесе оған дейін 17 ХҚЕС (IFRS) қолданған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл стандарт Топқа қолданылмайды.

«Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» ҚЕХС (IAS) 1-ге түзетулер

2020 жылғы қаңтарда ҚЕХС жөніндегі кеңес міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеуге қатысты талаптар түсіндіріжыл ін ҚЕХС (IAS) 69-76-тармақтарына түзетулер шығарды. Түзетулерде мыналар түсіндіріледі:

- міндеттемелерді реттеуді кейінге қалдыру құқығы дегеніміз не;
- міндеттемелерді реттеуді кейінге қалдыру құқығы есепті кезеңнің соңында болуы керек;

- міндеттемелерді жіктеуге ұйымның міндеттемелерді реттеуді кейінге қалдыру құқығын орындау ықтималдығы әсер етпейді;
- міндеттеме шарттары оның жіктелуіне әсер етпейді, егер айырбасталатын міндеттемеге енгізілген туынды құрал үлестік құрал болса ғана.

Бұл түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ретроспективті түрде қолданылады. Қазіргі уақытта топ осы түзетулердің міндеттемелердің ағымдағы сыныптамасына ықтимал әсерін және қолданыстағы қарыз шарттары бойынша шарттарды қайта қарау қажеттілігін талдайды.

«Тұжырымдамалық негіздерге сілтемелер» ҚЕХС (IFRS) 3-ке түзетулер

2020 жылғы мамырда ҚЕХС жөніндегі кеңес «Бизнес бірлестіктері» – «Тұжырымдамалық негіздерге сілтемелерге» ҚЕХС (IFRS) 3-ке түзетулерін шығарды. Бұл түзетулердің мақсаты – 1989 жылы шығарылған «Қаржылық есептемені әзірлеу және ұсыну тұжырымдамасына» сілтемелерді, 2018 жылғы наурызда шығарылған «Қаржылық есептерді ұсынудың тұжырымдамалық негіздеріне» сілтемелерге, стандарт талаптарына елеулі өзгерістер енгізбестен ауыстыру.

Кеңес «2-ші күннің» ықтимал пайдасының немесе залалының туындауын болдырмау үшін егер олар жекелеген операциялар шеңберінде туындаған болс, ХҚЕС (IAS) 37 қолдану саласына немесе «Міндетті төлемдер» ХҚЕС (IFRIC) 21 түсіндірмесіне жататын міндеттемелер мен шартты міндеттемелер үшін ХҚЕС (IFRS) 3 тану қағидатынан алып тастауды қосты.

Сонымен бірге Кеңес «Қаржылық есептемені әзірлеу және ұсыну тұжырымдамасына» сілтемелерді ауыстыру әсер етпейтін шартты активтерге қатысты қолданыстағы 3 ХҚЕС (IFRS) талаптарын түсіндіруге шешім қабылдады.

Бұл түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді және перспективалы түрде қолданылады. Қазіргі уақытта топ осы түзетулердің міндеттемелердің ағымдағы сыныптамасына ықтимал әсерін және қолданыстағы қарыз шарттары бойынша шарттарды қайта қарау қажеттілігін талдайды.

«Негізгі құралдар: мақсаты бойынша пайдаланғанға дейінгі түсімдер» ҚЕХС (IAS) 16-ға түзетулер

2020 жылдың мамыр айында ҚЕХС жөніндегі кеңес «Негізгі құралдар: мақсатты пайдалануға дейінгі түсімдер» құжатын шығарды, бұл ұйымдарға объектінің бастапқы құнынан осы объектіні орналасқан жеріне жеткізу және оны пайдалану үшін талап етіжыл ін күйге келтіру процесінде өндірілген өнімді сатудан түскен кез-келген түсімдерді алып тастауға тыйым салады. басшылықтың ниеті. Оның орнына ұйым осындай бұйымдарды сатудан түсетін түсімдерді, сондай-ақ осы бұйымдарды пайда немесе шығын құрамында өндіру құнын таниды.

Осы түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ұйым осы түзетулерді алғаш рет қолданатын қаржылық есептемеде ұсынылған кезеңнің ең алғашқысы басталған (немесе одан кейін) күні пайдалану үшін қолжетімді болған негізгі құралдар объектілеріне ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Бұл түзетулер Топтың қаржылық есептемесіне айтарлықтай әсер етпейді деп болжанады.

«Қиындық келтіретін шарттар – шартты орындауға арналған шығындар» ҚЕХС (IAS) 37-ге түзетулер

2020 жылғы мамырда ҚЕХС жөніндегі кеңес ҚЕХС (IAS) 37-ге түзетулер шығарды, онда ұйым Шарттың ауыртпалықты немесе залалды болып табылатындығын бағалау кезінде қандай шығындарды ескеруі тиіс екендігі түсіндіріледі.

Түзетулер «шартқа тікелей байланысты шығындарға» негізделген тәсілді қолдануды көздейді. Тауарларды немесе көрсетіжыл ін қызметтерді ұсынуға арналған шартқа тікелей байланысты шығындар осы Шартты орындауға арналған қосымша шығындарды да, шартты орындауға тікелей байланысты бөлінген шығындарды да қамтиды. Жалпы және әкімшілік шығындар шартқа тікелей байланысты емес, сондықтан олар шарт бойынша контрагент нақты өтеуі тиіс жағдайларды қоспағанда, алынып тасталады.

Бұл түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Топ осы түзетулерді ол алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезең басталған күні өзінің барлық міндеттерін әлі орындамаған шарттарға осы түзетулерді қолданатын болады.

«Халықаралық қаржылық есептеме стандарттарын бірінші рет қолдану» ҚЕХС (IFRS) 1-ге түзетулер – халықаралық қаржылық есептеме стандарттарын алғаш қолданатын еншілес ұйым

ҚЕХС жыл сайынғы жетілдіру процесі шеңберінде 2018-2020 жылдар кезеңі ҚЕХС жөніндегі кеңес «Халықаралық қаржылық есептеме стандарттарын бірінші қолдану» ҚЕХС (IFRS) 1-ге түзету шығарды.

2018-2020 жылдар кезеңіндегі ҚЕХС жыл сайынғы жетілдіру процесі шеңберінде ҚЕХС жөніндегі кеңес «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын бірінші қолдану» ҚЕХС (IFRS) 1-ге түзетуін шығарды. Осы түзетуге сәйкес ҚЕХС(IFRS) 1 D16 (a) тармағын қолдануды шешетін еншілес ұйым негізгі ұйымның ҚЕХС-қа көшу күнін негізге ала отырып, негізгі ұйымның қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларды пайдалана отырып, жинақталған бағамдық айырмаларды бағалауға құқылы. Осы түзету ҚЕХС(IFRS) 1 D16 (a) тармағын қолдануды шешетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға да қолданылады.

Осы түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан кейін немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді.

«Қаржы құралдары» ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзетулер – қаржылық міндеттемелерді тану тоқтатылған жағдайда «10% тест» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы

ҚЕХС жыл сайынғы жетілдіру процесі шеңберінде, 2018-2020 жылдар кезеңі, ҚЕХС жөніндегі кеңес ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзету шығарды. Түзетуде комиссиялық сыйақының сомасы түсіндіріледі, ұйым жаңа немесе түрлендірілген қаржылық міндеттеменің шарттары бастапқы қаржылық міндеттеменің шарттарынан айтарлықтай өзгеше болып табылатындығын бағалау кезінде ескереді. Мұндай сомаларға басқа Тараптың атынан кредитор немесе қарыз алушы төлеген немесе алған комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, белгілі бір кредитор мен қарыз алушы арасында төленген немесе алынған комиссиялық сыйақылар ғана жатады. Ұйым осы түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезеңнің басталу күніне (немесе одан кейін) өзгертілген немесе ауыстырылған қаржылық міндеттемелерге қатысты осы түзетуді қолдануы тиіс.

Осы түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Топ осы түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезеңнің басталу күніне (немесе

одан кейін) өзгертілген немесе ауыстырылған қаржылық міндеттемелерге қатысты осы түзетуді қолданады. Бұл түзету Топтың қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде.

«Ауыл шаруашылығы» ҚЕХС (IFRS) 41-ге түзетулер – әділ құнды бағалау кезінде салық салу

2018-2020 жылдар кезеңіндегі ҚЕХС жыл сайынғы жетілдіру процесі шеңберінде ҚЕХС жөніндегі кеңес «Ауыл шаруашылығы» ҚЕХС (IAS) 41-ге түзету шығарды. Осы түзету ХҚЕС (IAS) 41-дің 22-тармағында ұйымдардың ХҚЕС (IAS) 41-ді қолдану саласына жататын активтердің әділ құнын бағалау кезінде салық салуға байланысты ақша ағындарын есепке енгізбеуі туралы талапты жоққа шығарады.

Ұйым 2022 жылғы 1 қаңтардан кейін немесе осы күннен кейін басталатын бірінші жылдық есепті кезеңнің басталу күніне (немесе одан кейін) әділ құнды бағалауға қатысты осы түзетуді перспективалы қолдануға тиіс. Бұл түзету топқа қолданылмайды.

«Бухгалтерлік бағалауды анықтау» ҚЕХС (IFRS) 8-ге түзетулер

2021 жылғы ақпанда ҚЕХС жөніндегі кеңес ҚЕХС (IAS) 8 түзетулерін шығарды, онда «бухгалтерлік бағалау» анықтамасы енгізіледі. Түзетулерде бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер мен есеп саясатындағы өзгерістер мен қателерді түзету арасындағы айырмашылық түсіндіріледі. Сонымен қатар, құжат ұйымдардың бухгалтерлік бағалауды жасау үшін өлшеу әдістері мен бастапқы деректерді қалай қолданатынын түсіндіреді.

Түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді және есеп саясатындағы өзгерістерге және көрсетілген кезеңнің басталу күнінде немесе одан кейін болатын бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістерге қолданылады. Бұл факт ашылған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Бұл түзетулер компанияға айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

ҚЕХС (IAS) 1 және «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» ҚЕХС қолдану жөніндегі № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер

2021 жылғы ақпанда ҚЕХС жөніндегі кеңес ҚЕХС (IAS) 1-ге және «Маңыздылық туралы пайымдауларды қалыптастыру» ҚЕХС қолдану жөніндегі № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер шығарды, онда ұйымдарға есеп саясаты туралы ақпаратты ашу кезінде маңыздылық туралы пайымдауларды қолдануға көмектесетін басшылық пен мысалдар бар. Түзетулер ұйымдарға есеп саясаты туралы неғұрлым пайдалы ақпаратты ұйымдардың есеп саясатының «маңызды ережелерін» ашуы туралы талапты есеп саясаты туралы «маңызды ақпаратты» ашу туралы талапқа ауыстыру арқылы, сондай-ақ ұйымдардың есеп саясаты туралы ақпаратты ашу туралы шешім қабылдау кезінде маңыздылық ұғымын қалай қолдануға болатындығы туралы басшылықты қосу арқылы ашуға көмектесуі керек.

Активтер мен міндеттемелерді айналым/қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді/ұзақ мерзімді жіктеу

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топ активтер мен міндеттемелерді олардың айналымдық/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді сыныптамасы негізінде ұсынады. Актив айналым болып табылады, егер:

- оны сату керек немесе ол әдеттегі операциялық цикл аясында сатуға немесе тұтынуға арналған;
- ол негізінен сауда мақсаттарына арналған;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде өткізу болжанып отыр; немесе
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде 12 (он екі) ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін оны айыр-бастауға немесе пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны әдеттегі операциялық цикл аясында өтесе;
- ол негізінен сауда мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде өтелуге жататын болса; немесе
- компанияда есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде 12 (он екі) ай ішінде міндеттемені өтеуді кейінге қалдыруға сөзсіз құқығы болмаса.

Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Топ әрбір есепті күнге әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері және олардың әділ құны олардың қалдық құнынан айтарлықтай ерекшеленетін кезде әділ құны бойынша қаржылық емес активтер (ҰЭТ активтері) сияқты қаржы құралдарын бағалайды. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат 28-ескертепеді ашылады.

Әділ құн бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміле шеңберінде активті сатқаны үшін алынатын немесе міндеттемені бергені үшін төленетін баға болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле жасалатынын болжайды:

- не осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не негізгі нарық болмаған жағдайда, осы актив немесе міндеттеме үшін неғұрлым қолайлы нарықта.

Топтың негізгі немесе ең қолайлы нарыққа қолжетімділігі болуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарыққа қатысушылар активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде пайдаланатын жол берулерді пайдалана отырып бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің үздік мүдделерінде әрекет етеді деп болжанады.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының не активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдалану арқылы, не оны осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату нәтижесінде экономикалық пайдаларды генерациялау мүмкіндігін ескереді.

Топ қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылатын және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қолжетімді болатын, бұл ретте орынды бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдалана отырып

және бақыланбайтын бастапқы деректерді барынша аз пайдалана отырып, осындай бағалау әдістемелерін пайдаланады.

Әділ құны қаржылық есептемеде бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер әділ құнды тұтастай бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей** – бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық белгіленімдері (қандай да бір түзетулерсіз).
- 2-деңгей** – әділ құнды бағалау үшін маңызды иерархияның неғұрлым төмен деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын бағалау модельдері.
- 3-деңгей** – әділ құнды бағалау үшін маңызды иерархияның неғұрлым төмен деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта байқалмайтын бағалау модельдері.

Мерзімді негізде қаржылық есептілікте қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында топ әрбір есепті кезеңнің соңына сыныптаманы қайта талдай отырып (тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде) оларды иерархия көздерінің деңгейлері арасында ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

Топтың қаржылық басшылығы ҰЭТ активтерінің және сату үшін қолда бар бағасы белгіленбеген қаржы активтерінің әділ құнын мерзімді бағалау үшін де, қолданылатын жерде активтердің әділ құнын біржолғы бағалау үшін де саясат пен рәсімдерді айқындайды.

ҰЭТ активтерінің құнын бағалау үшін сыртқы бағалаушылар тартылады. Сыртқы бағалаушыларды тарту туралы шешімді қаржы басшылығы жыл сайын қабылдайды. Іріктеу критерийлері ретінде нарықты білу, салалық тәжірибе, бедел және кәсіби стандарттарға сәйкестік қолданылады. Сыртқы бағалаушылармен талқылағаннан кейін қаржы басшылығы әр жағдайда қандай бағалау әдістері мен бастапқы деректерді пайдалану қажет екендігі туралы шешім қабылдайды.

Әрбір есепті күнге қаржы басшылығы топтың есеп саясатына сәйкес қайта талдау және қайта бағалау қажет активтер мен міндеттемелер құнының өзгерістерін талдайды. Осындай талдау шеңберінде қаржы басшылығы соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді бағалау кезінде пайдаланылатын ақпаратты шарттармен және өзге де тиісті құжаттармен салыстыру арқылы тексереді.

Топтың қаржылық басшылығы мен сыртқы бағалаушылары сондай-ақ есеп саясатына сәйкес негізгі құралдардың қайта бағаланатын сыныбы бойынша әрбір активтің әділ құнының өзгерістерін өзгерістердің негізділігін айқындау мақсатында тиісті сыртқы көздермен салыстырады.

Қаржылық басшылық және сыртқы бағалаушылар бағалау кезінде қолданылған негізгі болжамдарды талқылайды.

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсаттары үшін топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипаты, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдер, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгей негізінде жіктейді.

Шетел валютасындағы операциялар

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесі теңгемен ұсынылды. Теңге сонымен қатар Топ компанияларының функционалды валютасы болып табылады. Топтың әрбір компаниясы өзінің функционалды валютасын айқындайды және әрбір компанияның қаржылық есептілігіне енгізілген баптар осы функционалды валютада бағаланады.

Шетел валютасындағы операцияларды Топ компаниялары бастапқыда операция тану критерийлерін қанағаттандыратын күні қолданылатын спот-бағам бойынша олардың функционалды валютасында ескереді.

Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыстағы функционалды валютаның спот-бағамы бойынша қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырмалар топтың шетелдік бөлімшеге таза инвестициясын хеджирлеуді қамтамасыз ететін монетарлық баптарды қоспағанда, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі. Олар пайдалар мен шығындарда танылған кезде таза инвестиция шығарылған сәтке дейін Өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі.

Тарихи құн негізінде шетел валютасымен бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Әділ құны бойынша шетел валютасымен бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер немесе шығыстар баптың әділ құнының өзгеруі нәтижесінде кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес ескеріледі (яғни, әділ құнының өзгеруінен түскен кірістері немесе шығыстары өзге жиынтық табыстың немесе пайданың немесе залалдың құрамында танылатын баптар бойынша бағамдық айырмалар да тиісінше өзге жиынтық табыстың немесе пайданың немесе залалдың құрамында танылады).

Топ маңызды мәмілелер жүргізген шетел валюталарының айырбастау бағамдары былайша берілген:

Жыл соңындағы айырбас бағамы (теңге)	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
1 АҚШ доллары	431,67	420,91
1 еуро	487,79	516,79
1 ресей рублі	5,77	5,62

Бір жылдағы орташа айырбас бағамы (теңге)	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
1 АҚШ доллары	426,03	412,95
1 еуро	504,04	471,44
1 ресей рублі	5,78	5,73

Негізгі құралдар

ҰЭТ активтерін қоспағанда, негізгі құралдар жинақталған амортизацияны және олар болған жағдайда құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Мұндай құн негізгі құралдардың бөліктерін ауыстыру құнын және ұзақ мерзімді құрылыс жобалары жағдайында, егер оларды капиталдандыру өлшемдері орындалса, қарыздар бойынша шығындарды қамтиды.

Негізгі құралдардың маңызды компоненттерін белгілі бір уақыт аралығында ауыстыру қажет болған кезде Топ осындай компоненттерді оларға сәйкес кежыл ін жеке пайдалы пайдалану мерзімдері бар жеке активтер ретінде таниды және оларды тиісті түрде амортизациялайды. Сол сияқты, негізгі техникалық қарап-тексеруді жүргізу кезінде оған байланысты шығындар, егер танудың барлық критерийлері орындалса, жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында танылады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге арналған Барлық өзге шығындар оларды шеккен кездегі пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

ҰЭТ активтері жинақталған амортизация мен қайта бағалау күнінен кейін танылған құнсызданудан болған шығындар шегеріле отырып, әділ құн бойынша бағаланады. Қайта бағалау қайта бағаланған активтің әділ құны оның баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейтініне сенімділікті қамтамасыз ету үшін жеткілікті жиілікпен жүзеге асырылады.

Қайта бағалаудан болған құн өсімі ЖСҚ құрамында көрсетіледі және пайда немесе шығын құрамында бұрын жүргізілген қайта бағалаудың салдарынан танылған осы активті қайта бағалаудан болған шығынды қалпына келтіретін бөлігін қоспағанда, капитал құрамына кіретін активтерді қайта бағалау резерві ұлғайтылады. Қайта бағалаудан болған залал, қайта бағалау резервінің құрамында бұрын танылған сол актив бойынша оң қайта бағалауды тікелей азайтатын бөлігін қоспағанда, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады. Актив шығып қалған жағдайда қайта бағалау резервінің осы активке тікелей қатысты бөлігі активтерді қайта бағалау резервінен бөлінбеген пайданың құрамына ауыстырылады.

Амортизация активтердің пайдалы қызмет мерзімі ішінде сызықтық әдіспен келесідей есептеледі:

Фимараттар	60 жыл
------------	--------

ҰЭТ активтері	
Электр жеткізу желілері	50 жыл
Құрылыстар	10-30 жыл
Қосалқы станциялардың жабдықтары	12-30 жыл

Көлік және өзге де негізгі құралдар	
Өзге де машиналар мен жабдықтар	7-25 жыл
Көлік құралдары	11 жыл
Компьютерлер және деректерді өңдеу бойынша өзге де жабдықтар	4-10 жыл
Ішкі және шаруашылық мақсаттағы заттар	7 жыл
Басқа да негізгі құралдар	3-15 жыл

Жер амортизацияланбайды.

Пайдалы пайдалану мерзімі және негізгі құралдардың жою құны әрбір жылдық есепті кезеңнің соңында талданады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

Егер болжамдар алдыңғы болжамдардан өзгеше болған жағдайда, өзгерістер «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер және қателер» ХҚЕС (IAS) 8-ге сәйкес бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі. Осы бухгалтерлік бағалау негізгі құралдардың қалдық құнына және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылатын негізгі құралдардың тозу сомасына елеулі әсер етуі мүмкін.

Негізгі құралдар объектісін тану ол істен шыққан кезде немесе оны пайдаланудан немесе істен шығудан болашақ экономикалық пайда алу күтілмеген кезде тоқтатылады. Активті тануды тоқтату кезінде туындайтын кез келген кірістер немесе залалдар (таза түсімдер мен істен шығудан және активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелген) активті тану тоқтатылған есепті жылы пайданың немесе залалдың құрамына енгізіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер бастапқы тану кезінде бастапқы құны бойынша бағаланады. Материалдық емес активтер бастапқы танылғаннан кейін жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріле отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Өнімдерді әзірлеуге арналған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, Топ ішінде өндірілген материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығыс ол туындаған есепті кезеңде пайдалар мен шығындарда көрсетіледі.

Топтың материалдық емес активтеріне негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтама және лицензиялар кіреді. Материалдық емес активтер 3-тен 5 жылға дейінгі активтерді пайдалы пайдаланудың бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

Сатуға арналған айналымнан тыс активтер және тоқтатылған қызмет

Топ айналымнан тыс активтер мен шығып қалған топтарды, егер олардың баланстық құны өтелуге жататын болса, негізінен оларды пайдалану нәтижесінде емес, сату арқылы сатуға арналған ретінде сыныптайды. Сатуға арналған ретінде жіктелген айналымнан тыс активтер мен шығатын топтар сатуға арналған шығындарды шегере отырып, екі мәннің ең азы – баланстық құны және әділ құны бойынша бағаланады. Сатуға арналған шығындар активтің (немесе шығатын топтың) шығуына тікелей қатысты қосымша шығындар болып табылады және қаржыландыру бойынша шығындарды және пайдаға салынатын салық бойынша шығысты қамтымайды.

Объектіні сатуға арналған ретінде жіктеу критерийі, егер сату жоғары ықтималды болып, ал актив немесе шығып қалған топ өзінің ағымдағы жағдайында дереу сатылуы мүмкін болған жағдайда ғана сақталған болып есептеледі. Сатуды жүзеге асыру үшін қажетті іс-шаралар сату іс-әрекеттеріндегі елеулі өзгерістердің, сондай-ақ сатуды болдырмаудың төмен ықтималдығын көрсетуі тиіс. Басшылық активті сату жоспарын жүзеге асыру міндетін қабылдауы керек және сатылым жіктелген күннен бастап бір жыл ішінде аяқталады деп күтуі керек.

Сатуға арналған ретінде жіктеуден кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизацияға жатпайды. Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте айналым/қысқа мерзімді баптар ретінде жеке ұсынылады.

Тоқтатылған қызмет жалғасатын қызметтің нәтижелерінен алынып тасталады және пайда немесе шығын туралы есепте тоқтатылған қызметтен салық салынғаннан кейінгі пайда немесе залал ретінде жеке баппен ұсынылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті күні топ активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер орын алса немесе активтің құнсыздануына жыл сайын тексеру жүргізу талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнын бағалауды жүргізеді. Активтің немесе ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің (ААГБ) өтелетін құны – бұл мынадай шамалардың ішіндегі ең үлкені: сатуға жұмсалған шығындарды шегергендегі активтің әділ құны (ААГБ) және активті пайдаланудан түскен құндылық (ААГБ). Өтелетін құн, негізінен, басқа активтер немесе активтер топтары генерациялайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив генерациялайтын жағдайларды қоспағанда, жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады.

Пайдаланудан құндылықты бағалау кезінде болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады. Сатуға арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау моделі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналыстағы баға белгіленімдерімен немесе әділ құнның өзге де қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ жекелеген активтер жататын топтың әрбір ААГБ үшін жеке дайындалатын пайдаланудан алынған құндылыққа сүйене отырып, құнсыздану сомасын айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте 5 (бес) ядроға жасалады. Неғұрлым ұзақ кезеңдер үшін бесінші жылдан кейін болжанатын болашақ ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқыны есептеледі.

Жалғасатын қызметтің құнсыздануынан болған шығындар (қорлардың құнсыздануын қоса алғанда) оларға қатысты қайта бағалау өзге жиынтық кірісте танылған ҰЭТ бұрын қайта бағаланған активтерін қоспағанда, құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санаттарының құрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады. Мұндай активтердің құнсыздануы бұрын танылған қайта бағалау сомасы шегінде өзге де жиынтық кірісте танылады. Әрбір есепті күні Топ активтің құнсыздануынан бұрын танылған залалдар енді жоқ немесе қысқарған деген белгілердің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгі болса, Топ активтің немесе ААГБ өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болған бұрын танылған шығындар, егер активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауда өзгеріс орын алған жағдайда ғана құнсызданудан болған залалды соңғы тану уақытынан бастап қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан аспайтындай, сондай-ақ егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болатын шығын танылмаған жағдайда осы актив танылатын амортизацияны шегергенде баланстық құннан

аспайтындай етіп шектелген. Актив қайта бағаланған құны бойынша танылған жағдайларды қоспағанда, құнды мұндай қалпына келтіру пайдалар мен шығындарда танылады. Мұндай жағдайларда құнды қалпына келтіру қайта бағалаудан түскен құнның өсімі ретінде ескеріледі.

Қауымдасқан компанияға инвестициялар

Қауымдасқан компания – бұл Топ оған қатысты елеулі ықпалға ие компания, елеулі ықпал – бұл инвестиция объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдер қабылдауға қатысуға өкілеттік, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау емес.

Елеулі ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар. Еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас.

Топтың оның қауымдасқан компаниясына инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компанияға инвестиция бастапқы құны бойынша танылады. Инвестицияның теңгерімдік құны сатып алу күнінен кейін туындайтын қауымдасқан компанияның таза активтерінің өзгерістеріндегі топтың үлесін тану салдарынан кейіннен ұлғаяды немесе азаяды. Қауымдасқан компанияға жататын Гудвилл инвестицияның теңгерімдік құнына қосылады және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп қауымдасқан компания қызметінің қаржылық нәтижелеріндегі топтың үлесін көрсетеді. Егер қауымдасқан компанияның капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алған болса, топ осындай өзгерістің өз үлесін мойындайды және капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылатын кезде осы фактіні ашады.

Топтың қауымдасқан компаниямен операциялары бойынша туындайтын іске асырылмаған пайда мен шығындар Топтың қауымдасқан компанияға қатысу үлесі бар дәрежеде алып тасталды.

Қауымдасқан компанияның пайдасындағы Топтың үлесі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тікелей ұсынылған. Ол қауымдасқан компанияның акционерлеріне келетін пайданы білдіреді, сондықтан салық салуды және қауымдасқан компанияның еншілес компанияларындағы бақыланбайтын қатысу үлесін есепке алғаннан кейінгі пайда ретінде айқындалады.

Қауымдасқан компанияның қаржылық есептілігі Топтың қаржылық есептілігі сияқты есепті кезең үшін жасалады. Қажет болған жағдайда оған есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісін қолданғаннан кейін Топ қауымдасқан компанияға өзінің инвестициясы бойынша құнсызданудан болатын қосымша залалды тану қажеттілігін айқындайды. Әрбір есепті күні Топ қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануының объективті куәліктерінің болуын белгілейді. Мұндай куәліктер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен оның теңгерімдік құны арасындағы айырма ретінде есептейді және бұл соманы «Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес» бабы бойынша пайдалар мен шығындарда таниды.

Қауымдасқан компанияға елеулі ықпалын жоғалтқан жағдайда Топ қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалайды және таниды. Қауымдасқан компанияның елеулі ықпалын жоғалтқан кездегі баланстық

құны мен қалған инвестициялардың әділ құны мен шығудан түскен түсімдер арасындағы айырма пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

Қаржы құралдары-бастапқы тану және кейінгі бағалау

Бір ұйымда қаржы активінің және басқа ұйымда қаржылық міндеттеменің немесе үлестік құралдың туындауына әкеп соғатын кез келген шарт қаржы құралы болып табылады.

Қаржылық активтер

Бастапқы тану және бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржы активтері кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа жиынтық кіріс (БЖК) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Бастапқы тану кезінде қаржы активтерін жіктеу қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша ағындарының сипаттамаларына және Топ осы активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модельге байланысты болады. Қаржыландырудың маңызды құрамдауышы жоқ немесе оған қатысты Топ практикалық сипаттағы оңайлатуды қолданған Сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ бастапқыда пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында ұлғайған әділ құн бойынша мәміле бойынша шығындар сомасына қаржы активтерін бағалайды. Қаржыландырудың маңызды компонентін қамтымайтын немесе оған қатысты Топ практикалық сипаттағы жеңілдетуді қолданған Сауда дебиторлық берешегі түсімді тану бөлімінде сипатталғандай мәміле бағасы бойынша бағаланады.

Қаржылық активті амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеуге және бағалауға мүмкіндік беру үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «тек қана борыштың және пайыздардың негізгі сомасының есебіне төлемдер» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау «ақша ағындары» сынағы (SPPI-тест) деп аталады және әр құрал деңгейінде жүзеге асырылады. Ақша ағындары «ақша ағындары» өлшеміне сай келмейтін қаржы активтері бизнес-модельге қарамастан пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі.

Топ қаржылық активтерді басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель Топтың ақша ағындарын құру мақсатында өзінің қаржылық активтерін қалай басқаратынын сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындары шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатынын анықтайды. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатындар ретінде жіктелетін қаржы активтері шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталады, ал өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатындар ретінде жіктелетін қаржы активтері мақсатына ақша ағындары арқылы қол жеткізілетін бизнес-модель шеңберінде шартта көзделген ақша ағындарын алу, сондай-ақ қаржы активтерін сату арқылы ұсталады.

Заңнамада белгіленген мерзімде немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда сауда жасау) қабылданған ережелерге сәйкес активтерді жеткізуді талап ететін қаржы активтерін сатып алудың немесе сатудың барлық операциялары мәміле жасалған күні, яғни топ активті сатып алу немесе сату міндеттемесін өзіне қабылдаған күні танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- жинақталған пайда мен залалдарды кейіннен қайта сыныптай отырып, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- тану тоқтатылған кезде жинақталған пайда мен залалдарды кейіннен қайта жіктеместен, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде ұйымның қалауы бойынша жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар);
- пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе залал активті тану, оны түрлендіру немесе құнсыздану тоқтатылған жағдайда пайданың немесе залалдың құрамында танылады. Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына сауда және өзге де дебиторлық берешек пен өзге де қаржы активтерін жатқызады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері әділ құн бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгерістері пайда немесе шығын туралы шоғырландырылған есепте танылады. Осы санатқа топ өз қалауы бойынша пайда немесе шығындар арқылы әділ құны бойынша жіктеген құралдар жатады.

Тануды тоқтату

Қаржылық актив (немесе – қолданылатын жерде-қаржылық активтің бөлігі немесе ұқсас қаржылық активтер тобының бөлігі) танылуын тоқтатады (яғни топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінен шығарылады), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; немесе
- Топ активтен ақша ағындарын алуға өз құқықтарын берсе не «транзиттік» келісім бойынша толық көлемде және елеулі кідіріссіз алынатын ақша ағындарын үшінші тарапқа төлеу жөнінде өзіне міндеттеме алса; және не (а) Топ активтен түсетін барлық тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде берсе, не (б) Топ бермейтін болса, бірақ активтен түсетін барлық тәуекелдер мен пайданы өзінде сақтамайды, бірақ осы активке бақылауды берді.

Егер Топ активтен ақша ағындарын алу құқығын берсе немесе транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайданы сақтағанын және егер болса, қандай көлемде бағалайтынын бағалайды. Егер Топ активтен түсетін барлық тәуекелдер мен пайданы тапсырмаса, бірақ өзінде сақтамаса, сондай-ақ активті бақылауды тапсырмаса, Топ берілген активті оған қатысуын жалғастыратын дәрежеде тануды жалғастырады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де мойындайды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтын жалғасып жатқан қатысу мынадай шамалардың ең азы бойынша бағаланады: активтің бастапқы баланстық құны немесе оны төлеу Топтан талап етілуі мүмкін өтеудің ең жоғары сомасы.

Болжанатын кредиттік шығындарды тану

Топ, егер кредиттік шығын бастапқы тану сәтінен бастап Елеулі ұлғайған болса, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға тең сомада амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін таниды.

Құнсыздану

Қаржы активтерінің құнсыздануы туралы толық ақпаратты ашу да мынадай ескертпелерде ұсынылған:

- елеулі жол берулер туралы ақпаратты ашу (4-ескертпе);
- пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын активтерді қоспағанда, сауда дебиторлық берешек және ақша қаражаты мен олардың баламаларын қоса алғанда, өзге де ағымдағы және қаржылық активтер (9, 10, 11, 12, 13-ескертүүлөр).

Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша емес бағаланатын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін кредиттік шығындарға (ККШ) арналған бағалау резервін таниды. ККШ шартқа сәйкес тиесілі ақша ағындары мен Топ алуды күтетін барлық ақша ағындары арасындағы бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған айырма негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындары ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредиттік сапаны арттырудың басқа да тетіктерінен түсетін ақша ағындарын қамтиды.

ККШ-ның екі сатыда танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары жағдайында келесі 12 ай ішінде болуы мүмкін дефолттар салдарынан туындауы мүмкін кредиттік залалдарға қатысты шығындарға бағалау резерві құрылады (12 айлық күтілетін кредиттік залалдар). Бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекел елеулі ұлғайған қаржы құралдары үшін дефолттың басталу мерзімдеріне қарамастан осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдарға қатысты шығындарға бағалау резерві құрылады (бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік залалдар).

Сауда дебиторлық берешекке және басқа да қаржы активтеріне қатысты топ ККШ-ны есептеу кезінде оңайлатылған тәсілді қолданады. Демек, Топ кредиттік тәуекелдің өзгеруін қадағаламайды, оның орнына әрбір есепті күні барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстарға тең сомада шығындарға арналған бағалау резервін таниды. Топ қарыз алушыларға тән болжамды факторларды және жалпы экономикалық жағдайларды ескере отырып түзетілген несиелік шығындардың пайда болуының бұрынғы тәжірибесіне сүйене отырып, бағалау резервтерінің матрицасын қолданды.

Егер шартта көзделген төлемдер 90 күнге кешіктірілсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Алайда, белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап отырған кредиттік сапаны арттыру механизмдерін есепке алмай, шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын Топтың алуы екіталай екенін көрсетсе, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келуі мүмкін. Егер Топта шартта көзделген ақша ағындарын өтеуге қатысты негізделген күтулер болмаса, қаржылық актив есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер**Бастапқы тану және бағалау**

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде тиісінше пайда немесе шығын, кредиттер және қарыз алу арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған туынды құралдар ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда қарыздар, шығарылған облигациялар және мәміле бойынша олармен тікелей байланысты шығындар кредиторлық берешек жағдайында шегеріле отырып, әділ құн бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда және өзге де кредиторлық берешекті, кредиттер мен қарыздарды және шығарылған облигацияларды қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау олардың мынадай түрде жіктелуіне байланысты болады:

ҚАРЫЗДАР ЖӘНЕ ШЫҒАРЫЛҒАН ОБЛИГАЦИЯЛАР

Бастапқы танылғаннан кейін пайыздық қарыздар мен шығарылған облигациялар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Осындай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану тоқтатылған кезде, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып амортизацияны есептеу шамасына қарай пайдалар мен шығындарда танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыстардың құрамына енгізіледі.

САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Сауда және өзге де кредиторлық берешек бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық ставканы пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Тануды тоқтату

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса немесе оның қолданылу мерзімі өтіп кетсе, қаржылық міндеттемені тану тоқтатылады. Егер қолда бар қаржылық міндеттеме сол кредитордың алдындағы айтарлықтай ерекшеленетін талаптармен басқа міндеттеменен ауыстырылса немесе қолда бар міндеттеменің шарттары айтарлықтай өзгерсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерістер бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тануды бастау ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құнындағы айырма жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынады, ал нетто-сума қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған сомаларды өзара есепке алуға қазіргі кезде жүзеге асырылатын заңды құқық болған кезде және нетто-негізде есеп айырысуды жүргізу не активтерді сату және осымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеу ниеті болған кезде ғана ұсынылады.

Қорлар

Қорлар ФИФО әдісі бойынша есепке алынады.

Қорлар екі шаманың ең азы бойынша бағаланады: сатып алу құны және сатудың таза құны.

Өткізудің таза құны өндірісті аяқтауға арналған болжамды шығыстар мен сатуға арналған бағаланған шығындар шегеріле отырып, әдеттегі қызмет барысында сатудың болжамды бағасы ретінде айқындалады.

Ақша қаражаты және оның баламалары

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен оның баламалары банктердегі және кассадағы ақша қаражатын және бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) айға дейінгі немесе одан кем қысқа мерзімді депозиттерді қамтиды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары жоғарыда көрсетілген анықтамаға сәйкес өтелмеген банктік овердрафттарды шегергендегі ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерден тұрады.

Қолданылуы шектелген ақша қаражаты

Егер ақша қаражаты есепті күннен бастап 12 (он екі) айға дейінгі кезеңде пайдалануда қандай да бір түрде шектелсе, мұндай ақша қаражаты қысқа мерзімді активтер ретінде жіктеледі және шоғырландырылған қаржылық есептемеге ескертпелерде тиісті түрде ашылады. Егер ақша қаражаты есепті күннен бастап 12 (он екі) айдан астам кезеңде пайдалануға шектелген болса, мұндай ақша қаражаты ұзақ мерзімді активтердің құрамында көрсетіледі.

Резервтер

Егер Топтың өткен оқиғаның нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемесі (заңды немесе практикадан туындайтын) болса, осы міндеттемені өтеу үшін талап етілетін экономикалық пайданың кетуі ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасы алынуы мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Топ резервтердің белгілі бір бөлігін немесе барлық бөлігін өтеуді алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жеке актив ретінде танылады, бірақ өтемді алу күмән тудырмаған жағдайда ғана. Резервке жататын Шығыс өтем шегеріле отырып, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Түсімді тану

Егер Топтың экономикалық пайда алуы ықтимал деп бағаланса және егер түсім төлемді жүзеге асыру уақытына қарамастан сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Түсім шартта айқындалған төлем талаптарын ескере отырып және салықтарды немесе баждарды шегере отырып, алынған немесе алынуы тиіс сыйақының әділ құны бойынша бағаланады. Топ оның принципал немесе агент ретінде әрекет ететінін анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес түсім алуды көздейтін өзі жасасатын шарттарды талдайды. Топ барлық осындай шарттар бойынша принципал ретінде әрекет етеді деген қорытындыға келді.

Топ тұтынушыларға уәде етілген қызметтерді беруді өтеу мөлшерінде көрсету үшін кірісті таниды, бұл Топ, оның үміттері бойынша, көрсетілген тауарлар мен қызметтердің орнына алуға құқылы болады.

Топ түсімді таныған кезде мынадай қадамдарды жүзеге асырады:

1. тұтынушымен шартты сәйкестендіру;
2. шарт шеңберінде орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіру;
3. мәміле бағасын айқындау;
4. мәміле бағасын шарт шеңберінде орындалуға жататын жекелеген міндеттер арасында бөлу;
5. шарт шеңберінде орындалуы тиіс міндеттерді орындау сәтінде (немесе шамасы бойынша) түсімді тану болып табылады.

Көрсетілген қызметтерден түскен кірістер қызметтердің көрсетілуіне қарай танылады. Топ электр энергиясын өндірушілерден көтерме және ірі тұтынушыларға дейін жеткізу жөніндегі, электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру жөніндегі, электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтерді, сондай-ақ шектес мемлекеттердің энергия жүйелерімен электр энергиясы ағындарының шарттық шамаларын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтерді және өзге де қызметтерді көрсетуден кіріс алады.

Электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіруді/тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтер бойынша кірісті есептеуге арналған тарифтерді Комитет бекітеді.

Шектес мемлекеттердің энергия жүйелерімен электр энергиясы ағындарының шарттық шамаларын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер бойынша кірістер Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының Біртұтас энергетикалық жүйелерінің қатарлас жұмысын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы» келісім негізінде жасалған шарттардың талаптарына сәйкес танылады.

Сондай-ақ, 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында қуат нарығының енгізілгеннен бастап Топ электр қуатының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметтер көрсетті. Электр қуатының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер көрсетуден түскен түсім көрсетілген қызметтер көлеміне қарай ай сайын танылады. Әрбір нақты сатып алушы үшін электр қуатының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтің көлемі бір айдағы электр қуатының нақты ең жоғары мәні туралы актіде көрсетілген тиісті айдағы ең жоғары электр тұтыну қуаты болып табылады. Топ «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС шығуына байланысты осы қызметтерді көрсетуді 2021 жылғы 30 желтоқсанда тоқтатты (26-ескертпе).

Сауда дебиторлық берешегі

Дебиторлық берешек шартсыз өтем сомасы сатып алушы төлеуі тиісті болған кезде танылады (яғни, мұндай өтем төленетін сәттің басталуы уақыт өте келе ғана анықталады). Қаржы активтеріне қатысты есеп саясаты қаржы құралдары – бастапқы тану және кейінгі бағалау бөлімінде қаралады.

Шарт бойынша міндеттемелер

Шарт бойынша міндеттемелер, егер сатып алушыдан төлем алынса немесе топ тиісті тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді бермес бұрын төленуге жататын болса (бұрын не болғанына қарай) танылады. Шарт бойынша міндеттемелер топ шарт бойынша өз міндеттерін орындаған кезде (яғни сатып алушыға тиісті тауарларға немесе қызметтерге бақылауды берген кезде) түсім ретінде танылады.

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін барлық қаржы құралдары және әділ құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелген пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып танылады, ол қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде немесе, егер орынды болса, күтілетін болашақ төлемдерді немесе ақша қаражатының түсуін нақты дисконттайды. қаржылық активтің немесе міндеттеменің таза баланстық құнына дейінгі кезең. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Қарыздар бойынша шығындар

Топтың немесе сатудың ниетіне сәйкес оны пайдалануға дайындау үшін міндетті түрде ұзақ уақыт кезеңін талап ететін активті сатып алуға, салуға немесе өндіруге тікелей байланысты қарыздар бойынша шығындар осындай активтің бастапқы құнының бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша барлық өзге шығындар олар шеккен есепті кезеңдегі шығыстарға жатқызылады. Қарыздар бойынша шығындар сыйақы төлеуді және Қарыз қаражатына байланысты топ шеккен өзге де шығындарды қамтиды.

Жалға алу

Шарт жасасу кезінде Топ келісімнің жалдау болып табылатындығын немесе оның жалдау белгілері бар-жоғын бағалайды. Басқаша айтқанда, Топ шарттың белгілі бір уақыт аралығында сәйкестендірілген активтің пайдаланылуын бақылау құқығын өтемақыға айырбастауға беретіндігін анықтайды.

Топ жалға алушы ретінде

Топ қысқа мерзімді жалдау мен құны төмен активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау шарттарын тануға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Топ жалдау төлемдерін жүзеге асыруға қатысты жалдау бойынша міндеттемелерді және базалық активтерді пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді таниды.

i) Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Топ активтерді жалдау басталған күнгі пайдалану құқығы нысанында таниды (яғни, базалық активті пайдалану үшін қол жетімді болатын күн). Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзетіле отырып, жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріле отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құны жалдау бойынша танылған міндеттемелердің шамасын, жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегере отырып, жалдаудың басталу күніне немесе осындай күнге дейін жүргізілген бастапқы тікелей шығындарды және жалдау төлемдерін қамтиды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер сызықтық әдіспен мынадай кезеңдердің: жалға алу мерзімі немесе активтерді пайдаланудың болжамды мерзімі неғұрлым қысқа мерзімге амортизацияланады.

Топ келесі пайдалы қызмет мерзімін анықтады:

- Бағдарламалық жасақтама – 5 жыл

Егер жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығы топқа ауысса немесе егер активтің бастапқы құны оны сатып алуға арналған опционның орындалуын көрсетсе, актив оны пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде амортизацияланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне де тексеруден өтеді.

ii) Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Топ жалдау мерзімі ішінде жүзеге асырылуы тиіс жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау бойынша міндеттемелерді таниды. Жалдау төлемдеріне кез-келген ынталандыру төлемдерін алып тастағандағы тіркелген төлемдер (соның ішінде мәні бойынша тіркелген төлемдер), индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жалдау төлемдері және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленуі күтілетін сомалар кіреді. Жалдау төлемдеріне, егер топтың осы опционды орындайтынына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционының орындалу бағасы және егер жалдау мерзімі опционды тоқтату тобының ықтимал орындалуын көрсетсе, жалдауды тоқтату үшін айыппұл төлеу кіреді. Индекске немесе ставкаға тәуелді емес ауыспалы жалдау төлемдері осындай төлемдерді жүзеге асыруға әкеп соқтыратын оқиға немесе шарт басталған кезеңде шығыстар ретінде танылады (олар қорларды өндіру үшін жұмсалған жағдайлардан басқа).

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Топ жалдау басталған күні қосымша қарыз алу мөлшерлемесін пайдаланады, өйткені жалдау шартына енгізілген пайыздық мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін емес. Жалдау басталған күннен кейін жалдау бойынша міндеттемелердің шамасы пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Бұдан басқа, топ жаңарту, жалдау мерзімі өзгерген, жалдау төлемдері өзгерген (мысалы, индекске немесе осындай төлемдерді айқындау үшін пайдаланылатын мөлшерлеменің өзгеруіне байланысты болашақ төлемдердің өзгеруі) немесе базалық активті сатып алуға опционды бағалау өзгерген жағдайда жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құнын қайта бағалауды жүргізеді.

iii) Қысқа мерзімді жалдау және құны төмен активтерді жалға алу

Топ қысқа мерзімді жалға алуға қатысты танудан босатуды өзінің техника мен жабдықты жалға алудың қысқа мерзімді шарттарына (яғни жалға алудың басталу күніне жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын және базалық активті сатып алуға арналған опционды қамтымайтын шарттарға) қолданады. Топ құны төмен деп саналатын офистік жабдықты жалдау шарттарына құны төмен активтерді жалға алуға қатысты танудан босатуды да қолданады. Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

Зейнетақы міндеттемелері

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Топ жұмыскерлердің жалақысының 10%-ы мөлшерінде, бірақ жинақтаушы зейнетақы қорларына аударымдар ретінде айына 212.500 теңгеден (2020 жыл: 212.500 теңге) аспайтын төлемдерді жүзеге асырады. Зейнетақы қорларына төлемдер қызметкерлердің жалақысынан ұсталады және олар туындаған сәтте жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте еңбекке ақы төлеуге байланысты басқа да аударымдармен бірге еңбекке ақы төлеу жөніндегі жалпы шығыстарға енгізіледі. Топтың зейнетақы төлемдері бойынша қандай да бір басқа міндеттемелері жоқ.

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы кезең мен алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша салық активтері мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуі немесе салық органдарына төленуі болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлермелері мен салық заңнамасы – бұл Топ өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын пайда алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңдар.

Тікелей капиталда танылған баптарға жататын ағымдағы табыс салығы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капитал құрамында танылады. Басшылық салық декларацияларында көрсетілген позицияларды бағалауды мерзімді түде жүзеге асырады, оларға қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін және қажет болған жағдайда резервтер жасайды.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық есепті күнгі қаржылық есептеме мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы уақытша айырманы айқындау арқылы Міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, мынадай жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақытша айырмалар бойынша танылады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі Бизнесстің бірлестігі болып табылмайтын мәміле барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде туындайды және операция жасалған кезде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпейді;

- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға салынатын инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты, егер уақытша айырманың азаюы уақытында бөлуді бақылауға болатын болса және жақын болашақта уақытша айырманың төмендеуінің елеулі ықтималдығы бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады, бұл салық салынатын кірістің айтарлықтай ықтималдығы бар, оған қарсы шегерілетін уақытша айырмашылықтар, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары есептелуі мүмкін, мына жағдайларды қоспағанда:

- шегерілетін уақытша айырмаға жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан туындамаған және операция жасалған кезде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде туындайды;
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақытша айырмалардың таяу болашақта пайдаланылатындығының және оған қарсы болуы мүмкін салық салынатын пайда болуының елеулі ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады және уақытша айырмашылықтар қолданылды.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайдаға қол жеткізу екіталай деп бағаланатын дәрежеде төмендетіледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және болашақ салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беретіндігінің ықтималдығы пайда болатын дәрежеде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері актив іске асырылатын және міндеттеме есепті күнгі жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) негізінде өтелетін есепті жылы қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Пайданың немесе залалдың құрамында танылмаған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайданың немесе залалдың құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтардың баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес не өзге жиынтық табыстың құрамында не тікелей капиталда танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңды түрде бекітілген құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар сол салық салынатын компанияға және салық органына қатысты болса, бір-біріне қарсы есептеледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және егер олар есепті күнді қоса алғанға дейін жарияланған жағдайда ғана есепті күнге капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашылады.

Условные обязательства и условные активы

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды, бұл ретте оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығуы екіталай болып табылған жағдайларды қоспағанда, олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды, бұл ретте олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте олармен байланысты экономикалық пайда алу ықтимал болып табылған жағдайларда ашылады.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӨНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемесін әзірлеу оның басшылығынан түсім, шығыстар, активтер мен міндеттемелер сомасының есептілігіне, сондай-ақ шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін есепті кезеңнің соңында пайымдаулар шығаруды және бағалау мөндері мен жол берулерді айқындауды талап етеді. Алайда, осы жол берулерге және бағалау мөндеріне қатысты белгісіздік болашақта оларға қатысты осындай жол берулер мен бағалаулар қабылданатын активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Бағалау мөндері және жорамалдар

Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын Елеулі түзетулерге себеп болуы мүмкін есепті күнгі бағалаулардағы болашақ туралы негізгі жол берулер мен белгісіздіктің өзге де негізгі көздері төменде қаралады. Топтың жорамалдары мен бағалау мөндері шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау сәтінде болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда, ағымдағы жағдайлар мен болашаққа қатысты жорамалдар нарықтық өзгерістерге немесе топтың бақылауынан тыс жағдайларға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер болжамдарда олар орын алған кезде көрсетіледі.

Негізгі құралдардың әділ құны

Топ 2021 жылғы 1 желтоқсандағы жағдай бойынша ҰЭТ активтеріне қайта бағалау жүргізді. Топ ҰЭТ әділ құнын бағалау үшін «Grant Thornton Appraisal» ЖШС аккредиттелген тәуелсіз бағалаушыны тартты.

ҰЭТ-тың қайта бағаланған активтері активке тән табиғатқа, сипаттамаға және тәуекелдерге негізделі отырып, ХҚЕС (IFRS) 13-ке сәйкес активтердің бір класын білдіреді. ҰЭТ активтерінің әділ құнын айқындау үшін бастапқы деректер әділ құн иерархиясындағы 3-ші деңгейге жатады (бақыланбайтын бастапқы деректер)

2021 жылдың қорытындысы бойынша Комитет қолданыстағы заңнамаға тарифтерге енгізілетін пайда деңгейін нақтылау бөлігінде өзгерістер енгізгеннен кейін 2021 жылғы 16 тамыздағы шешімімен компанияның электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтерінің тарифтерін бекітті (2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін).

Материалдар мен жабдықтар құнының байқалып отырған өсуі, сондай – ақ ұлттық валюта-теңгенің құнсыздануы көптеген активтер құнының өсуіне және қайта бағалау нәтижесінің өзге жиынтық табыстың құрамына 325.744.754 мың теңге сомасында және 65.148.951 мың теңге сомасында тиісті кейінге қалдырылған салық міндеттемесінің енгізілуіне, сондай-ақ пайда мен теңгеге енгізілген бұрын арзандатылған кейбір активтер құнының өсуіне алып келді 2.869.512 мың теңге сомасындағы шығындар және 10.813.536 мың теңге сомасындағы шығындар мен кірістерге енгізілген кейбір активтердің құнын азайтуға алып келді. 5 жылдық кезеңге реттеліп көрсетілетін қызметтерге жаңа тарифтерді бекіту өтеу құнының өтелімділігін растады.

ҰЭТ активтерінің әділ құны шығынды әдіспен айқындалды. Шығындар әдісі активтер жоғары мамандандырылған және тарихи активтер ешқашан сатылмағандықтан қолданылды. Шығындық әдіс шеңберінде алмастыру құнын немесе өсімін молайту құнын айқындау әдісі қолданылды, ол бойынша жинақталған тозудың барлық түрлерін шегере отырып, негізгі құралдарды алмастырудың толық құнын есептеу жүргізілді, сондай-ақ аналогтар бойынша есептеу әдісі, үлестік көрсеткіштер әдісі және өткен шығындарды индекстеу әдісі қолданылды.

Ауыстырудың есептелген ағымдағы құны кейіннен ақша ағындарын дисконттау моделі негізінде айқындалған өтелетін құнмен салыстырылды. Ақша ағындары бюджеттен келесі 5 (бес) жылға алынады.

Бағалау нәтижесінде 873.182.745 мың теңге көлеміндегі сома 2021 жылғы 1 желтоқсандағы жай күй-бойынша ҰЭТ активтерінің әділ құны болып танылды.

2021 жылы әділ құнды бағалау кезінде мынадай негізгі жол берулер қолданылды:

Дисконттау мөлшерлемесі (WACC)	10,77%
Ұзақ мерзімді өсу қарқыны	3,7%
Негізгі активтің орташа қалдық қызмет ету мерзімі	40 лет

Дисконттау мөлшерлемесінің 0,5%-ға ұлғаюы немесе өсудің ұзақ мерзімді қарқынының 0,5% – ға азаюы тиісінше топтың негізгі құралдарының әділ құнының 61.627.776 мың теңгеге немесе 47.408.662 мың теңгеге азаюына әкеледі.

Салықтар

Күрделі салық заңнамасын, сондай-ақ болашақ салық салынатын пайданы алудың сомалары мен мерзімдерін түсіндіруге қатысты белгісіздік бар. Топтың халықаралық операцияларының едәуір алуан түрлілігін, сондай-ақ шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипаты мен күрделілігін ескере отырып, нақты нәтижелер мен қабылданған жол берулер арасында туындайтын айырма немесе осындай жол берулердің болашақтағы өзгерістері есептемеде көрсетілген шығыстар сомасының болашақтағы түзетулеріне немесе табыс салығы бойынша үнемдеуге әкеп соғуы мүмкін. Негізделген жорамалдарды негізге ала отырып, Топ салықтық тексерулердің ықтимал салдарларына резервтер жасайды. Мұндай резервтердің мөлшері әртүрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне және салық төлеуші мен тиісті салық органының салық заңнамасын әртүрлі түсіндірулеріне байланысты. Түсіндірудегі осындай айырмашылықтар топтың тиісті компаниясы тіркелген елде басым болатын жағдайларға байланысты сұрақтардың үлкен саны бойынша туындауы мүмкін.

Топ салық заңнамасына байланысты сот ісін жүргізудің пайда болуын және ақшаның одан әрі кетуін екіталай деп бағалайтындықтан, шартты міндеттеме мойындалмады.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын осы белсенді нарықтардың негізінде айқындау мүмкін болмаған жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындалады. Осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде мүмкіндігінше бақыланатын нарықтардан ақпарат пайдаланылады, алайда бұл іс жүзінде жүзеге асырылуы мүмкін болмаған жағдайларда әділ құнды белгілеу үшін пайымдаудың белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдау өтімділік тәуекелі, кредиттік тәуекел және құбылмалылық сияқты бастапқы деректерді есепке алуды қамтиды. Осы факторларға қатысты жол берулердегі өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептемеде көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін.

DSFK облигациялары

2017 жылғы 28 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 7 қарашадағы шешіміне сәйкес Топ «RBK банк» АҚ-да (бұдан әрі – «RBK банк») орналастырылған қаражатпен сатып алуды төлей отырып, «DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигацияларын (бұдан әрі – «DSFK облигациялары») сатып алды. RBK банкке облигацияларды сатып алғанға дейін орналастырылған депозиттердің номиналды сомасы 1.498.249 мың теңгені құрады. DSFK облигацияларының жылдық купондық мөлшерлемесі 0,01% және өтеу мерзімі 15 жыл. Облигациялар «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС 411.883 мың теңге сомасына қаржылық кепілдікпен қамтамасыз етілген. Кепілдік Топтың сұрауы бойынша пайдаланылуы мүмкін, бірақ облигациялар шығарылған күннен бастап бес жылдан ерте емес. Топ басшылығы 31 жылғы 2021 желтоқсандағы жағдай бойынша DSFK облигациялары қайтарылмайды деп санайды. Осылайша, DSFK облигацияларының әділ құны олардың кепілдіктің әділ құнына тең өтелетін құнымен шектеледі. Топ барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін облигацияларды ұстамайды, сондықтан 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша облигациялар пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары ретінде жіктелді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 17,3% мөлшерлеме бойынша дисконттау арқылы облигациялардың әділ құнын қайта бағалады, бұл 2021 жылғы 31 желтоқсандағы дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін білдіреді.

Еншілес ұйымды басқару

Топ басшылығы 2021 жылғы 30 желтоқсанда «KEGOC» АҚ «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС-ны Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетіне берген сәтке дейін оны бақылады деп есептейді, себебі «Шоғырландырылған қаржы есептемесі» ҚЕХС 10 талаптарына сәйкес «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС-ға қатысты уәкілеттіке ие болды, «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС-ға қатысудан кірістің өзгеруі тәуекелі расталды, сондай-ақ «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС қатысты өз өкілеттіктерін өз табыстарының көлеміне ықпал ету үшін пайдалануға мүмкіндік алды және мұндай табыстарды алу құқығын ешкім шектемеді.

Дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві

Топ дебиторлық берешек бойынша ККШ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың туындауының ұқсас сипаттамалары бар (яғни географиялық өңір, өнім түрі, сатып алушылардың типі мен рейтингі, аккредитивтер және кредиттік тәуекелдерді сақтандырудың басқа да нысандары арқылы қамтамасыз ету бойынша) әртүрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлемнің мерзімі өткен күндерінің санына байланысты белгіленеді. Бастапқыда бағалау резервтерінің матрицасы өткен кезеңдерде дефолттардың пайда болуының бақыланатын деректеріне негізделген. Топ болжамды ақпаратты ескере отырып, несиелік шығындардың бұрынғы тәжірибесін түзету үшін матрицаны жаңартады. Әрбір есепті күні алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы бақыланатын деректер жаңартылады және болжамды бағалардың өзгерістері талданады.

Дефолттың тарихи бақыланатын деңгейлері, болжамды экономикалық жағдайлар мен ККШ арасындағы байланысты бағалау айтарлықтай есептелген бағалау болып табылады. ККШ мөлшері жағдайлардың өзгеруіне және болжамды экономикалық жағдайларға сезімтал. Кредиттік шығындардың пайда болуының бұрынғы тәжірибесі Топ және экономикалық жағдайлардың болжамы болашақта сатып алушының нақты дефолты үшін индикативті болмауы мүмкін.

5. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

Географиялық ақпарат

Тұтынушының тіркелген елінің негізінде тұтынушылардың географиялық орналасуы жөніндегі ақпарат мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Қазақстандық тұтынушылардан түсетін түсім	168.375.485	161.543.035
Ресейлік тұтынушылардан түсетін түсім	17.155.351	16.579.111
Өзбекстандық тұтынушылардан түскен түсім	878.486	954.342
Қырғызстандық тұтынушылардан түскен түсім	33.815	21.075
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке сәйкес түсім жиыны	186.443.137	179.097.563

Басшылық ҚЕХС сәйкес салық салынғанға дейінгі кіріс пен пайданы талдайды.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың, «Самұрық-Энерго» тобының бір тұтынушысынан, оның бірлескен кәсіпорындарын қоса алғанда, түскен түсім 24.780.095 мың теңгені құрады және электр энергиясын жеткізу және ілеспе қолдау көрсету жөніндегі түсімді, электр желілік активтерге қызмет көрсету жөніндегі қызметтерді қамтиды (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 24.536.150 мың теңге теңге).

Операциялық сегменттер

Басқару мақсаттары үшін Топтың қызметі көрсетілетін қызметтердің түріне сәйкес үш операциялық сегментке бөлінді:

- **Электр энергиясын жеткізу және тиісті қолдау көрсету.** Электр энергиясын жеткізу Заңмен реттеледі, өйткені Топ электр энергиясын жеткізу, электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтер көрсету саласындағы табиғи монополист болып табылады. Заңға сәйкес Топтың электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтеріне арналған тарифтерін Комитет бекітеді.
- **Электр қуатының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету.** 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады, оны іске қосудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасы энергия жүйесінің теңгерімдік сенімділігін қамтамасыз ету. Теңгерімдік сенімділік деп энергия жүйесінің кез келген уақытта электр энергиясына тұтынушылық сұранысты қанағаттандыру қабілеті түсініледі.
- **Сатып алынатын электр энергиясын сату.** Сатып алынатын электр энергиясын өткізу сегменті ЖЭК секторын дамытуға жағдай жасау мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі құрған жаңартылатын энергия көздері секторын (бұдан әрі – «ЖЭК») қамтиды. ЖЭК секторы «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңымен реттеледі.

«ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС еншілес ұйымының 2021 жылғы 30 желтоқсанда Компания құрамынан шығуына байланысты операциялық сегменттер бойынша ақпаратты ашу нысаналы болып табылмайды, өйткені «Электр қуатының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету» және «Сатып алынатын электр энергиясын өткізу» қызметінің бағыттары жалғасатын қызметтен алынып тасталды (26-ескертепте).

6. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР МЕН АВАНСТАР

Мың теңгемен	Жер	Ғимарат	ҰЭТ активтері	Көлік және өзге де негізгі құралдар	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құны						
2020 жылғы 1 қаңтарға	1.910.256	18.736.506	1.168.404.052	41.824.517	16.997.067	1.247.872.398
Түсімдер	11.269	196.100	8.027.050	2.894.181	24.694.126	35.822.726
Аудармалар	48.813	186.638	3.929.847	866.458	(5.031.756)	-
Материалдық емес активтерге аудару	-	-	-	-	(1.612.929)	(1.612.929)
ТМҚ-дан аударымдар	-	-	-	-	837.678	837.678
Сату үшін ұзақ мерзімді активтерге аударымдар	(5.126)	-	-	-	-	(5.126)
Істен шығу	-	(402.940)	(2.552.883)	(444.198)	(73.815)	(3.473.836)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	1.965.212	18.716.304	1.177.808.066	45.140.958	35.810.371	1.279.440.911

Мың теңгемен	Жер	Ғимарат	ҰЭТ активтері	Көлік және өзге де негізгі құралдар	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Түсімдер	-	256.716	7.314	766.419	41.715.516	42.745.965
Аудармалар	-	162.809	14.769.795	2.661.509	(17.594.113)	-
Қайта бағалаудан болған құн өсімі (ЖСК)	-	-	693.824.746	-	-	693.824.746
Қайта бағалау (пайда немесе шығын арқылы)	-	-	(9.559.573)	-	-	(9.559.573)
Материалдық емес активтерге аудару	-	-	-	-	(297.463)	(297.463)
Істен шығу	-	(25.558)	(2.351.999)	(539.854)	(203.326)	(3.120.737)
ЕТҰ-ның шығуы	-	-	-	(59.522)	-	(59.522)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	1.965.212	19.110.271	1.874.498.349	47.969.510	59.430.985	2.002.974.327

Жинақталған тозу және құнсыздану						
2020 жылғы 1 қаңтарда	-	(4.648.512)	(568.907.101)	(22.524.101)	(221.694)	(596.301.408)

Бір жылға аударымдар	-	(249.462)	(30.572.899)	(2.779.662)	-	(33.602.023)
Істен шығу	-	393.737	2.128.850	437.587	-	2.960.174
Құнсыздануды есептеу	-	-	-	-	(19.210)	(19.210)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	-	(4.504.237)	(597.351.150)	(24.866.176)	(240.904)	(626.962.467)

Бір жылға аударымдар	-	(447.684)	(32.774.688)	(2.935.735)	-	(36.158.107)
Аудармалар	-	135	(135)	-	-	-
Қайта бағалаудан болған құн өсімі (ЖСК)	-	-	(368.079.992)	-	-	(368.079.992)
Қайта бағалау (пайда немесе шығын арқылы)	-	-	1.703.832	-	-	1.703.832
Істен шығу	-	15.895	1.985.134	535.286	43.736	2.580.051
Құнсыздануды есептеу	-	-	-	-	(88.283)	(88.283)
ЕТҰ-ның шығуы	-	-	-	31.955	-	31.955
2021 жылғы 31 желтоқсанда	-	(4.935.891)	(994.516.999)	(27.234.670)	(285.451)	(1.026.973.011)

Қалдық құны						
2020 жылғы 1 қаңтарда	1.910.256	14.087.994	599.496.951	19.300.416	16.775.373	651.570.990
2020 жылғы 31 желтоқсанға	1.965.212	14.212.067	580.456.916	20.274.782	35.569.467	652.478.444
2021 жылғы 31 желтоқсанға	1.965.212	14.174.380	879.981.350	20.734.840	59.145.534	976.001.316

ҰЭТ активтерінің баланстық құны, егер олар жинақталған тозуды шегергендегі бастапқы құн бойынша ескерілсе, былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Бастапқы құны	435.418.856	421.253.836
Жинақталған тозу	(135.932.403)	(124.078.236)
Қалдық құны	299.486.453	297.175.600

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша толық амортизацияланған, бірақ пайдаланудағы негізгі құралдардың бастапқы құны 13.679.221 мың теңгені және тиісінше 43.753.588 мың теңгені құрады.

Шығарылған облигациялар бойынша шығындарды капиталдандыру

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ инвестициялық кірісті шегергенде 1.592.927 мың теңгені құрайтын облигациялар бойынша купондық сыйақы бойынша шығындарды капиталдандырды (2020 жылы: 310.407 мың теңге) (16-ескертпе).

Аяқталмаған құрылыс

Аяқталмаған құрылыс, негізінен, «KEGOC» АҚ «Ақтөбе ЖЭТ», «Сарыбай ЖЭТ» және «Батыс ЖЭТ» филиалдарының 220-500кВ ӘЖ-сін реконструкциялау» (1-кезең) жобасын іске асыру бойынша жабдықтармен және құрылыс-монтаждау жұмыстарымен ұсынылған.

Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар негізінен «KEGOC» АҚ «Ақтөбе ЖЭТ», «Сарыбай ЖЭТ» және «Батыс ЖЭТ» филиалдарының 220-500кВ ӘЖ-сін реконструкциялау» (1-кезең), «Түркістан қаласын сырттан электрмен жабдықтау. Электр желілік объектілерді салу» және «Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілерді салу» жобалары бойынша құрылыс жұмыстары мен қызметтері үшін жеткізушілерге төленген аванстармен ұсынылған.

7. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Топтың «Батыс Транзит» АҚ компаниясының капиталында 20% қатысу үлесі бар. «Батыс Транзит» АҚ (бұдан әрі – «Батыс Транзит») қызметінің негізгі орны және тіркелген ел Қазақстан Республикасы болып табылады. Батыс Транзит қызметінің негізгі түрлері Солтүстік Қазақстанды Ақтөбе облысымен қосатын өңіраралық электр жеткізу желісін пайдалану және Атырау қаласындағы көше жарықтандыру желілерін салу және пайдалану болып табылады. Батыс Транзит облигациялары Қазақстан қор биржасында шығарылды. Төменде келтірілген кесте Батыс Транзит туралы жинақталған қаржылық ақпаратты қамтиды:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Айналым активтері	20.480.453	17.139.259
Айналымнан тыс активтер	12.136.672	17.309.889
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(6.285.494)	(7.440.560)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(14.939.971)	(16.920.626)
Таза активтер	11.391.660	10.087.962

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Топтың таза активтердегі үлесі	2.278.332	2.017.593
Инвестицияның теңгерімдік құны	2.278.332	2.017.593

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Кірістер	9.505.004	10.406.346
Таза пайда	1.303.697	1.792.235
Жыл ішіндегі Батыс Транзит пайдасындағы Топтың үлесі	260.739	358.447

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қауымдасқан компанияда болашақта күрделі салымдарды жүзеге асыру бойынша шартты міндеттемелер немесе міндеттемелер болған жоқ.

2020 жылғы 6 сәуірде өткен Батыс Транзит акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысы (АКЖ) 2020 жылғы 2 шілдедегі кезектен тыс АКЖ өзгерістері мен толықтыруларын ескере отырып, негізгі емес қызметтен түскен пайданың 2019 жылғы бір жай акцияға 33.849,23 теңге есебінен 1.015.477 мың теңге мөлшерінде жай акциялар бойынша дивидендтер төлеуге жіберу туралы шешім қабылдады. Батыс Транзит пен Банк арасында жасалған кредиттік шартқа сәйкес Еуразиялық даму банкінен Батыс транзиттің жай акциялары бойынша дивидендтер төлеу туралы жазбаша келісім алынған күннен кейінгі, бірақ 2020 жылғы 21 тамыздан кешіктірілмейтін күн төлемді бастау күні болып табылады. 203.095 мың теңге мөлшерінде алынатын дивидендтер 2020 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жай-күй туралы шоғырландырылған есепте өзге де қаржы активтерінің құрамында көрсетілген. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша дивидендтер төленді.

8. ҚОРЛАР

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Шикізат және өзге де материалдар	1.390.943	1.441.729
Қосалқы бөлшектер	1.175.291	1.113.256
Жанар-жағармай материалдары	87.850	84.148
Басқа қорлар	274.285	273.433
Минус: ескірген қорларға резерв	(337.986)	(363.273)
	2.590.383	2.549.293

Резервтің ескірген қорларға қозғалысы былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	363.273	313.118
Есептеу	99.941	201.353
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(98.867)	(144.325)
Есептен шығару	(26.361)	(6.873)
31 желтоқсанға	337.986	363.273

9. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕГІ

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Сауда дебиторлық берешегі	15.265.245	31.505.569
Минус: күтілетін кредиттік шығындар мен құнсыздануға арналған резерв	(2.273.985)	(2.902.262)
	12.991.260	28.603.307

Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің қозғалысы былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	2.902.262	2.104.309
Есептеу	2.681.628	2.025.634
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(2.151.483)	(1.227.681)
Есептен шығару	(1.158.422)	-
31 желтоқсанға	2.273.985	2.902.262

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша сауда дебиторлық берешек «Национальные электрические сети Узбекистана» АҚ тұтынушысынан 1.583.830 мың теңге сомасында дебиторлық берешекті қамтыды (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 1.721.705 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша «Национальные электрические сети Узбекистана» АҚ-дан берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындар 1.503.743 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 1.466.984 мың теңге).

Төменде бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып, топтың Сауда дебиторлық берешегі бойынша кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат берілген:

Мың теңгемен	Сауда дебиторлық берешек					
	Жиыны	Ағымда	30-90 күн	91-180 күн	181-270 күн	271 күннен көп
2021 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін кредиттік шығындар пайызы	14.90%	0.69%	10.01%	31.06%	54.95%	98.73%
Дефолт кезіндегі есептік жалпы баланстық құны	15.265.245	12.610.051	390.392	108.326	34.134	2.122.342
Күтілетін кредиттік шығындар	(2.273.985)	(87.068)	(39.084)	(33.651)	(18.756)	(2.095.426)
	12.991.260	12.522.983	351.308	74.675	15.378	26.916

2020 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін кредиттік шығындар пайызы	9,21%	0,75%	14,06%	19,89%	32,29%	99,12%
Дефолт кезіндегі есептік жалпы баланстық құны	31.505.569	26.405.391	1.090.797	1.233.908	667.744	2.107.729
Күтілетін кредиттік шығындар	(2.902.262)	(198.706)	(153.340)	(245.440)	(215.639)	(2.089.137)
	28.603.307	26.206.685	937.457	988.468	452.105	18.592

Сауда дебиторлық берешегі келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	11.902.968	27.812.664
Ресей рублі	1.008.648	535.922
АҚШ доллары	79.644	254.721
	12.991.260	28.603.307

10. БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Материалдарды жеткізгені және қызметтер көрсеткені үшін төленген аванстар	491.362	2.216.768
Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін байланысты Тараптардың өзге дебиторлық берешегі (27-Ескертпе)	399.974	399.974
Болашақ кезеңдердің шығыстары	201.238	166.970
Қызметкерлерге берілген қарыздар	469	469
Басқалары	366.962	769.850
Минус: күтілетін кредиттік шығындар мен құнсыздануға арналған резерв	(485.933)	(608.794)
	974.072	2.945.237

Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтегі және өзге де ағымдағы активтердің құнсыздануы бойынша өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	608.794	472.349
Есептеу	196.394	219.244
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(276.349)	(82.641)
Есептен шығару	(42.906)	(158)
31 желтоқсанға	485.933	608.794

11. БАСҚА ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
Самұрық-Қазына Облигациялары	30.144.252	30.213.089
Банк депозиттері	26.529.980	29.656.027
ҚР Ұлттық Банкінің ноталары	13.646.481	28.823.615
Қазақстан Эксимбанкідегі қаражат	2.308.946	2.572.504
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	1.850.569	1.816.832
DeltaBank-та орналасқан құралдар	1.230.000	1.230.000
Қазинвестбанктегі қаражат	1.201.850	1.219.017
Самұрық-Қазына облигациялары бойынша есептелген сыйақы	254.333	254.334
ҚР Қаржы министрлігінің еурооблигациялары бойынша есептелген сыйақы	18.305	17.163
Қауымдасқан компаниядан алынатын дивидендтер	-	203.095
Минус: Қазақстан Эксимбанкідегі қаражаттың құнсыздануына арналған резерв	(2.308.946)	(2.572.504)
Минус: Delta Bank-тегі қаражаттың құнсыздануына арналған резерв	(1.230.000)	(1.230.000)
Минус: Қазинвестбанктегі қаражаттың құнсыздануына арналған резерв	(1.201.850)	(1.219.017)
Минус: өзге қаржы активтерінің күтілетін кредиттік шығындарына арналған резерв	(261.528)	(152.516)
	72.182.392	90.831.639

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

DSFK арнайы қаржы компаниясының облигацияларын	314.418	310.175
	314.418	310.175
Басқа да қаржы активтерінің жиынтығы	72.496.810	91.141.814
Қысқа мерзімді өзге қаржы активтері	40.187.573	58.801.720
Ұзақ мерзімді басқа да қаржы активтері	32.309.237	32.340.094
Басқа да қаржы активтерінің жиынтығы	72.496.810	91.141.814

Күтілетін кредиттік залалдарға және басқа да қаржы активтерінің құнсыздануына арналған резервтегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	5.174.037	5.632.274
Есептеу	420.248	442.012
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(591.942)	(900.249)
Есептен шығарылды	(19)	-
31 желтоқсанға	5.002.324	5.174.037

«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ облигациялары

2020 жылғы 3 желтоқсанда Топ «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ купондық облигацияларын «Қазақстан қор биржасы» АҚ-дан сатып алды. Облигациялардың айналыс мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелді және бастапқыда дисконттау мөлшерлемесі 10,9% қолданыла отырып, әділ құны бойынша есепте танылды. Сондай-ақ, 2020 жылғы 7 желтоқсанда Топ «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ купондық облигацияларын «Қазақстан қор биржасы» АҚ-дан сатып алды. Облигациялардың айналым мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелді және бастапқыда дисконттау мөлшерлемесі 10,9% қолданыла отырып, әділ құны бойынша есепте танылды.

Банктік депозиттер

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша банктік депозиттер сәйкесінше 67.429 мың теңге және 65.981 мың теңге сомасына есептелген пайыздық кірісті қамтиды. Банктер туралы ақпарат 28-ескертпенің кредиттік тәуекел бөлімінде ұсынылған.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Ноталары

2021 жыл ішінде Топ «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің жалпы сомасы 66.747.566 мың теңге (2020 жылы: 117.199.634 мың теңге) болатын қысқа мерзімді дисконттық ноталарын сатып алды. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша ҚР Ұлттық банкінің ноталарын өтеу сомасы 78.930.920 мың теңгені құрады (2020 жылы: 85.659.159 мың теңге). 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша Топ 681.430 мың теңге сомасында қаржылық кіріс алды (794.117 мың теңге) (23-ескертпе).

«Қазақстан Эқсимбанкі» АҚ-дағы қаражат (бұдан әрі – «Қазақстан Эқсимбанкі»)

2018 жылғы 27 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының Қаулысымен Қазақстанның Эқсимбанкіні жеке тұлғалардың депозиттерін қабылдау, банк шоттарын ашу бөлігінде лицензиядан айыру туралы шешім қабылданды. Осыған байланысты топ басқа қаржы активтерінің құрамына Эқсимбанктегі ақша қаражаты мен баламаларды жіктеуді жүзеге асырды және күтілетін кредиттік залалдарға 100% мөлшерінде резерв есептеді, бұл 2.930.115 мың теңгені құрайды. 2021 жыл ішінде Қазақстан Эқсимбанкінің Тарату комиссиясы 2019 жылғы 13 маусымдағы кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сәйкес 726 мың АҚШ доллары (төлем күніне 363.558 мың теңгеге баламалы) сомасында төлем жүргізді. Топ құнсыздануға арналған резервтің тиісті қалпына келтірілуін мойындады (2020 жылы: 805 мың АҚШ доллары 330.624 мың теңгеге баламалы).

Қазинвестбанк

2020 жылғы 20 наурызда және 2020 жылғы 21 сәуірде «Қазинвестбанк» АҚ Тарату комиссиясы Топқа кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сәйкес 43,5 мың АҚШ доллары (322,27 теңге бағамы бойынша 14.033 мың теңгеге баламалы) және тиісінше 222,4 мың теңге сомасында төлем жүргізді. 2020 жылғы 19

қазанда «Қазинвестбанк» АҚ Тарату комиссиясы кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сәйкес 18,9 мың АҚШ доллары (6.085 мың теңгеге балама) және 96,4 мың теңге сомасында төлем жүргізді. Топ құнсыздануға арналған резервтің тиісті қалпына келтірілуін мойындады.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары

2019 жылғы 26 сәуірде Топ жалпы сомасы 4.368 мың АҚШ долларына (теңгедегі баламасы 1.816.832 мың теңге) жылдық 3,875% сыйақы мөлшерлемесімен және 2024 жылғы қазанға дейінгі айналыс мерзімімен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигацияларын сатып алды.

«Арнайы қаржы компаниясы DSFK (ДСФК)» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі облигациялары

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде «Арнайы қаржы компаниясы DSFK (ДСФК)» ЖШС құны 54.453 мың теңге болатын облигацияларды өтеді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топ облигациялардың әділ құнын қайта бағалады және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық кірістер құрамында 58.696 мың теңге мөлшерінде қаржы құралдарын қайта бағалаудан түскен кірісті (2020 жылы: 89.541 мың теңге) мойындай отырып, олардың баланстық құнын 314.418 мың теңгеге дейін арттырды (23-ескертпе).

Басқа қаржы активтері мынадай валюталарда көрсетілді:

Мың теңгемен	Пайыздық мөлшерлеме	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	0,01 – 9,15%	44.550.133	64.453.314
АҚШ доллары	1 – 3,875%	27.946.677	26.688.500
		72.496.810	91.141.814

12. ПАЙДАЛАНЫЛУЫ ШЕКТЕУЛІ АҚША ҚАРАЖАТЫ

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Кепілдік міндеттемелер бойынша қайтаруға резервтегі ақша қаражаты	671.160	553.284
Минус: күтілетін кредиттік шығындарға резерв	(258)	(698)
	670.902	552.586

2021 және 2020 жылдар ішінде пайдалануға шектелген ақша қаражатына пайыздар есептелмеді.

Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің қозғалысы мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	698	8.467
Есептеу	277	855
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(717)	(8.624)
31 желтоқсанға	258	698

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша өтеуге жоспарланған қаражатты ескере отырып, пайдалануға шектелген ақша қаражаты мынадай валюталарда көрсетілді:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	670.902	552.586
	670.902	552.586

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңгедегі қысқа мерзімді депозиттер	9.992.991	10.812.426
Банктердегі теңгедегі ағымдағы шоттар	1.760.179	10.816.529
Банктердегі шетел валютасындағы ағымдағы шоттар	168.534	244.835
Кассадағы теңгемен қолма-қол ақша	11.788	1.828
Арнайы шоттардағы теңгедегі ақша	1.111	752
Минус: күтілетін кредиттік шығындарға резерв	(775)	(9.165)
	11.933.828	21.867.205

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топ өтеу мерзімі 3 айға дейінгі қысқа мерзімді депозиттерді банктерде жылдық 7,5-8,5%-бен (2020 жылы жылдық 7-8, 25%) орналастырды.

Ақшалай қаражат және олардың баламалары бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің қозғалысы мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	9.165	19.236
Есептеу	35.908	14.551
Бұрын есептелген резервті қалпына келтіру	(16.058)	(24.622)
Есептен шығарылды	(28.240)	-
31 желтоқсанға	775	9.165

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары мынадай валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	11.765.355	21.622.663
АҚШ доллары	168.094	20.991
Еуро	1	1
Ресей рублі	-	223.177
Басқалары	378	373
	11.933.828	21.867.205

14. КАПИТАЛ

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның акционерлік капиталы 126.799.554 мың теңге жалпы сомасына шығарылған және толық төленген 260.000.000 акцияны құрады.

Меншікті сатып алынған акциялар

2016 жылғы қарашада Топ 930 мың теңге жалпы сомасына ашық нарықта орналастырылған 1.390 дана акцияны сатып алды.

Дивидендтер

2020 жылғы мамырда акционерлер 2019 жылғы 1 жартыжылдыққа бөлінген таза кіріс сомасын алып тастап, 2019 жылғы таза кірістің 74%-ын бөлуді бекітті. Төлем сомасы Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 12.703.475 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 48,86 теңге.

2020 жылғы қарашада акционерлер 2020 жылдың 1 жартыжылдығындағы таза кірістің 70% -ын бөлуді бекітті. Төлем сомасы Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 20.043.293 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 77,09 теңге. 2020 жыл ішінде төленген дивидендтердің қорытынды сомасы 32.746.825 мың теңгені құрады.

2021 жылғы мамырда акционерлер 2020 жылдың екінші жартыжылдығындағы дивидендтерді бөлуді мақұлдады. Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 19.502.496 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 75,01 теңге. 2020 жылғы қорытынды бөлу жыл ішіндегі таза пайданың 74% -ын құрады.

2021 жылғы қарашада акционерлер 2021 жылғы 1 жартыжылдықтағы таза кірістің 80% -ын бөлуді бекітті. Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 22.027.082 мың теңгені құрады, бұл бір жай акцияға есептегенде 84,72 теңге. 2021 жыл ішінде төленген дивидендтердің қорытынды сомасы 41.529.578 мың теңгені құрады.

Дивидендтерді бөлу «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС Жарғысының 10-тармағына сәйкес оның 2021 жылғы 17.387.428 мың теңге (2020 жылы 9.225.199 мың теңге) мөлшеріндегі таза пайдасы серіктестіктің иелігінде қалатынын және негізгі қызмет түрін жүзеге асыруға жіберілетінін ескеріле отырып жүзеге асырылды.

Акцияға есептегендегі пайда

Акцияға базалық және бөлінген пайданың сомасы кезең ішіндегі таза пайданы кезең ішіндегі айналыстағы жай акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептелген. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша Топтың айналымдағы жай акцияларының орташа өлшенген саны 259.998.610 дана болды (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша: 259.998.610 дана). 2021 жылғы 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша жай акцияға шаққандағы негізгі және таратылған пайда сәйкесінше 202,45 теңге және 205,64 теңгені құрады.

Акцияның баланстық құны

2010 жылғы 4 қазандағы «Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі – «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің шешіміне сәйкес қаржылық есептемеде ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күнгі бір акцияға (жай және артықшылық берілген) арналған баланстық құн туралы деректер болуы тиіс.

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	1.093.217.334	812.012.626
Минус: материалдық емес активтер	(3.165.491)	(3.327.999)
Минус: міндеттемелердің жиыны	(356.080.517)	(309.456.156)
Таза активтер	733.971.326	499.228.471
Жай акциялар саны	260.000.000	260.000.000
Акцияның теңгерімдік құны, теңге	2.823	1.920

Активтерді қайта бағалау резерві

Активтерді қайта бағалау резерві 2021 жылғы 1 желтоқсандағы жай-күй бойынша жүргізілген Топтың ҰЭТ активтерін қайта бағалау нәтижесінде құн өсімімен ұсынылды (алдыңғы қайта бағалау 2018 жылғы 1 қазандағы жай-күй бойынша жүргізілді) (6-ескертпе). 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде активтерді қайта бағалау резервінен ҰЭТ активтерінің шығуы және негізгі құралдардың басқа сыныптарына ауыстырылуы нәтижесінде бөлінбеген пайдаға ауыстыру 586.605 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша: 532.661 мың теңге).

15. ҚАРЫЗДАР

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Халықаралық Қайта Құру және даму банкі («ХҚДБ»)	36.708.534	41.647.967
Еуропа Қайта Құру және даму банкі («ЕҚДБ»)	12.785.418	22.529.925
	49.493.952	64.177.892
12 ай ішінде өтелуі тиіс қарыздардың ағымдағы бөлігін шегергенде	(13.854.307)	(14.334.439)
	35.639.645	49.843.453

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздар бойынша есептелген және төленбеген сыйақы 196.888 мың теңге және 343.237 мың теңгені құрады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыздарды ұйымдастыру жөніндегі комиссияның амортизацияланбаған бөлігі 244.426 мың теңге және 285.919 мың теңгені құрады.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеппен салыстыру үшін қарыздар бойынша қозғалыс 28-ескертпеде ұсынылған.

Қарыздар келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	36.708.534	41.647.967
Еуро	12.785.418	22.529.925
	49.493.952	64.177.892

«Қазақстан Солтүстік-Оңтүстік транзитінің 500 кВ екінші электр жеткізу желісін салу»

2005 жылы «Қазақстан Солтүстік-Оңтүстік транзитінің 500 кВ екінші электр жеткізу желісін салу» II кезеңін іске асыру үшін ХҚДБ 17 (он жеті) жыл кезеңіне берген 100.000 мың АҚШ доллары сомасына кредит желісі алынды, оның ішінде алғашқы 5 (бес) жыл жеңілдікті кезең болып табылды. Кредиттік желі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар ЛИБОР плюс жалпы спрэд банкаралық алты айлық мөлшерлеме бойынша есептеледі және жылына екі рет өтеледі.

2011 жылы ХҚДБ-дан 1.918 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі кредиттік желінің игерілмеген бөлігі осы жоба барысында келтірілген нақты шығындардың сомасы күтілгеннен аз соманы құрауына байланысты жойылды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы тиісінше 8.195 мың АҚШ долларын (теңгедегі баламасы 3.538.547 мың) және 16.351 мың АҚШ долларын (теңгедегі баламасы 6.882.125 мың) құрайды.

«Қазақстан Ұлттық электр торабын жаңғырту» II кезең

2008 жылы «Қазақстан Ұлттық электр торабын жаңғырту» II кезең жобасын жүзеге асыру үшін келесі кредиттік желілер ашылды:

ЕҚДБ 15 (он бес) жыл кезеңге берген 127.500 мың еуро және 75.000 мың еуро сомасына екі кредиттік желі, оның ішінде алғашқы 4 (төрт) жыл жеңілдікті кезең болып табылады. Қарыз бойынша пайыздар банкаралық алты айлық мөлшерлеме бойынша ЕВРОБОР плюс 3,85% маржа есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2021 жылғы 30 маусымдағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы тиісінше 34.503 мың еуроны (теңгемен баламасы 17.557.154 мың) және 43.130 мың еуроны (теңгемен баламасы 22.288.891 мың) құрайды.

«Мойнақ ГЭС-інің қуат беру схемасы»

2009 жылы «Мойнақ ГЭС-інің қуат беру схемасы» жобасын жүзеге асыру үшін топ ХҚДБ 25 (жиырма бес) жылға ұсынған 48.000 мың АҚШ доллары сомасына кредит желісін алды, оның алғашқы 5 (бес) жылы жеңілдікті кезең болып табылады. Несие желісі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар ЛИБОР банкаралық алты айлық мөлшерлемесі бойынша және плюс спрэд 0,85% есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2013 жылғы мамырда ХҚДБ-дан 3.274 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі кредиттік желінің игерілмеген бөлігі осы жоба барысында келтірілген нақты шығындардың сомасы күтілгеннен аз болуына байланысты жойылды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы тиісінше 29.072 мың АҚШ долларын (теңгемен баламасы 12.553.27мың) және 31.308 мың АҚШ долларын (теңгемен баламасы 13.177.966 мың) құрайды.

«Қазақстан ҰЭТ-на 500, 220 кВ кернеулі желілермен қоса отырып, 500 кВ Алма ҚС салу»

2010 жылы «Қазақстан ҰЭТ-на кернеуі 500, 220 кВ желілерімен қосыла отырып, 500 кВ Алма ҚС салу» жобасын жүзеге асыру үшін ХҚДБ 25 (жиырма бес) жыл мерзімге берген 78.000 мың АҚШ доллары сомасына кредиттік желі ашылды, оның ішінде алғашқы 5 (бес) жыл жеңілдікті кезең болып табылады. Несие желісі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар ЛИБОР-дың банкаралық алты айлық мөлшерлемесі және плюс спрэд 1,15% бойынша есептеледі және жылына екі рет өтеледі. 2014 жылғы шілдеде ХҚДБ-дан 6.644 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі кредиттік желінің игерілмеген бөлігі осы жоба барысында келтірілген нақты шығындардың сомасы күтілгеннен аз болуына байланысты жойылды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы тиісінше 48.165 мың АҚШ долларын (теңгемен баламасы 20.792.886 мың) және 51.733 мың АҚШ долларын (теңгемен баламасы 21.771.592 мың) құрайды.

16. ОБЛИГАЦИЯЛАР

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Шығарылған облигациялардың номиналды құны	118.800.000	93.500.000
Есептелген купондық сыйақы	4.562.983	4.138.458
Минус: шығарылған облигациялар бойынша дисконт	(1.577.690)	(719.637)
Минус: мәміле бойынша шығындар	(79.794)	(62.678)
	121.705.499	96.856.143
12 ай ішінде өтелуі тиіс облигациялардың ағымдағы бөлігін шегергенде	(4.562.983)	(4.138.458)
	117.142.516	92.717.685

«Нұрлы Жол» мемлекеттік бағдарламасы аясында Топ «500 кВ Семей – Ақтоғай – Талдықорған – Алма желісін салу» жобасын қаржыландыру мақсатында «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да купондық облигациялардың екі траншын орналастыруды жүзеге асырды:

(а) 2016 жылғы маусым мен тамыз аралығындағы кезеңде Топ Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесіне тең құбылмалы мөлшерлеменен 47.500.000 мың теңге сомасында купондық облигацияларды плюс өтеу мерзімі 2031 жылға дейінгі 2,9% маржаны орналастырды (тұтыну бағалары индексінің ең төменгі мөлшерлемесі 5% деңгейінде белгіленген). Купондық мөлшерлеме 2017 жылғы 26 мамырдан бастап 2018 жылғы 26 мамыр аралығында жылдық 10,6% – ды құрады. Купондық мөлшерлеме 2018 жылғы 26 мамырдан бастап 2019 жылғы 26 мамыр аралығында жылдық 9,5% – ды құрады. Купондық мөлшерлеме 2018 жылғы 26 мамырдан бастап 2019 жылғы 26 мамыр аралығында жылдық 9,5% – ды құрады. Купондық мөлшерлеме 2019 жылғы 26 мамырдан бастап 2020 жылғы 26 мамыр аралығында жылдық 7,9% – ды құрады. Купондық мөлшерлеме 2020 жылғы 26 мамырдан бастап 2021 жылғы 26 мамыр аралығында жылдық 9,3% – ды және 2021 жылғы 26 мамырдан бастап 2021 жылғы 31 желтоқсанды қоса алғанда жылдық 9,9% – ды құрады.

Осы транш шеңберіндегі барлық облигацияларды Бірыңғай Ұлттық зейнетақы қоры сатып алды.

Облигациялар 111.945 мың теңге көлемінде дисконтпен орналастырылды.

(б) 2017 жылғы тамызда Топ 36.300.000 мың теңге сомасына 11,5% – ға тең тіркелген мөлшерлеменен купондық облигациялардың екінші траншын орналастырды.

Осы транш шеңберіндегі барлық облигацияларды Бірыңғай Ұлттық зейнетақы қоры және басқа да мекемелер сатып алды.

«KEGOC» АҚ филиалдарының 220–500 кВ ӘЖ-лерін реконструкциялау инвестициялық жобасын іске асыру мақсатында 2020 жылғы 28 мамырда номиналды құны 9.700.000 мың теңге табыстылығы жылдық 11% болатын «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында KEGOC облигацияларын орналастыру өтті. Облигациялар 667.593 мың теңге сомасында дисконтпен орналастырылған. Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 89,6%-ын ЕДБ (Екінші деңгейдегі банктер), 9,9%-ын басқа институционалдық инвесторлар, 0,5%-ын басқа заңды тұлғалар сатып алды. 2021 жылғы 27 қаңтарда номиналды құны 8.869.672 мың теңге, өтеуге орташа алынған кірістілігі жылдық 11,62% «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында «KEGOC» АҚ облигацияларын сәтті орналастыру өтті. Облигациялар 380.267 мың теңге сомасында дисконтпен орналастырылды, орналастыру күніне есептелген купондық сыйақы 159.900 мың теңге болды. Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 22,6%-ын брокерлік – дилерлік ұйымдар, 72,8 % – ын басқа институционалдық инвесторлар, 4,6% – ын басқа заңды тұлғалар сатып алды.

2021 жылғы 21 қазанда «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында номиналды құны 16.430.328 мың теңге орташа есептелген табыстылығы жылдық 11,5% болатын KEGOC облигацияларын орналастыру өтті. Облигациялар 562.427 мың теңге сомасында дисконтпен орналастырылған. Орналастыру күніне есептелген купондық сыйақы 717.914 мың теңгені құрады. Сауда-саттық нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 86,7% -ын «Еуразиялық Даму Банкі» МҰ және банктер, 13,3% – ын басқа институционалдық инвесторлар сатып алды. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ инвестициялық кірісті шегергенде шығарылған облигациялар бойынша купондық сыйақы бойынша шығындарды 1.592.927 мың теңге мөлшерінде капиталдандырды (2020 жылы: 310.407 мың теңге) (23-ескертпе).

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеппен салыстыру үшін облигациялар бойынша қозғалыс 28-ескертпеде ұсынылған.

17. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша кредиторлық берешек:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін кредиторлық берешек	19.189.917	19.118.365
Сатып алынған электр энергиясы үшін кредиторлық берешек	3.805.412	15.982.064
Қорлар және көрсетілген жұмыстар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек	2.756.581	15.414.429
Минус: жеңілдік	(1.266.695)	(1.978.958)
	24.485.215	48.535.900
12 ай ішінде өтелуі тиіс ағымдағы бөлігін шегергенде	18.512.531	40.884.883
	5.972.684	7.651.017

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша сауда және басқа кредиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	21.907.917	45.752.581
Ресей рублі	2.517.368	2.677.323
АҚШ Доллары	59.930	46.721
Еуро	-	59.275
	24.485.215	48.535.900

Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін кредиторлық берешек «Karabatan utility solutions» ЖШС байланысты тарап алдындағы берешекті қамтиды, ол туралы толық ақпарат 27-ескертепеді ашылған.

18. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА САЛЫҚТАР БОЙЫНША БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Төлеуге қосылған құн салығы	1.373.572	960.338
Зейнетақы қоры алдындағы міндеттемелер	340.706	364.051
Жеке табыс салығы	258.593	316.597
Әлеуметтік салық	230.351	269.371
Әлеуметтік сақтандыру бойынша міндеттемелер	114.309	104.804
Мүлік салығы	66.442	-
Басқасы	19.755	13.345
	2.403.728	2.028.506

19. БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қызметкерлер алдындағы міндеттемелер	3.266.946	3.727.583
Басқалары	888.825	692.878
	4.155.771	4.420.461

Қызметкерлер алдындағы міндеттемелер, негізінен, жалақы бойынша берешекті және пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервті білдіреді.

20. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Электр энергиясын жеткізу	129.355.940	121.953.313
Техникалық диспетчерлендіру жөніндегі қызметтер	28.902.579	30.291.437
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтер	17.958.864	18.649.805
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен кірістер	7.067.781	5.101.651
Қуатты реттеу жөніндегі қызметтер	878.486	954.342
Сатып алынған электр энергиясын сатудан түскен кіріс	33.897	21.075
Басқасы	2.245.590	2.125.940
	186.443.137	179.097.563

Мың теңгемен	Өлш. бірл.	2021 жыл	2020 жыл
Электр энергиясын жеткізу	МВт/сағ	50.824.342	41.184.976
Техникалық диспетчерлендіру жөніндегі қызметтер	МВт/сағ	105.042.897	98.991.624
Электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтер	МВт/сағ	205.149.438	192.856.265
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатудан түскен кірістер	МВт/сағ	1.389.803	969.385
Қуатты реттеу жөніндегі қызметтерді сатудан түсетін кіріс	МВт	900	1.005
Сатып алынған электр энергиясын сатудан түскен кіріс	МВт/сағ	5.837	3.659

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Түсімді тану мерзімдері		
Өнім белгілі бір уақытта беріледі	7.101.678	5.122.726
Қызметтер уақыт кезеңі ішінде көрсетіледі	179.341.459	173.974.837
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімнің жиыны	186.443.137	179.097.563

Тұтынушыларға жеңілдіктер Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу жөніндегі комитетінің бұйрығымен бекітіледі.

21. КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Тозу және амортизация	35.950.880	33.349.877
Электр энергиясының технологиялық шығысы	24.866.088	14.709.725
Электр энергиясы ағындарының мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр энергиясын сатып алу бойынша шығыстар	22.157.785	16.019.937
Еңбекке ақы төлеу бойынша шығыстар және еңбекке ақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар	18.320.948	18.292.955
Пайдалану және жөндеу бойынша шығыстар	7.683.172	5.641.008
Салықтар	6.185.051	9.049.154
Қорғау бойынша шығыстар	1.292.485	1.206.494
Қорлар	1.070.326	1.031.355
Сатып алынатын электр энергиясының өзіндік құны	30.974	19.392
Басқасы	3.125.194	2.601.030
	120.682.903	101.920.927

22. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Еңбекке ақы төлеу бойынша шығыстар және еңбекке ақы төлеуге байланысты өзге де аударымдар	5.229.216	5.080.003
Тозу және амортизация	878.698	688.088
Табыс салығынан басқа салықтар	238.204	190.786
Консультациялық қызметтер	176.264	161.177
Коммуналдық шығындар	70.873	68.540
Материалдар	66.149	46.371
Бағдарламалық қамтамасыз ету бойынша шығыстар	57.884	47.273
Іссапар шығыстары	54.581	25.855
Тренингтер	46.806	54.177
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	44.587	67.725
Сақтандыру бойынша шығыстар	26.027	28.734
Ескірген қорларға резервті есептеу (8-ескертпе)	1.074	57.028
Басқасы	1.649.460	1.301.337
	8.539.823	7.817.094

23. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР / (ШЫҒЫСТАР)

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Қаржылық кірістер		
Банк депозиттері, банктердегі ағымдағы шоттар және баға белгіленетін облигациялар бойынша пайыздық кіріс	6.148.449	4.492.096
ҚР Ұлттық Банкінің ноталары бойынша кіріс (11-ескертпе)	681.430	794.117
Байланысты тараптардың ұзақ мерзімді дебиторлық берешегі бойынша дисконт амортизациясы (27-ескертпе)	88.160	98.615
DSFK қаржы құралдарын қайта бағалаудан кіріс (11-ескертпе)	58.696	89.541
Ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақыны танудан түсетін кіріс	-	213.089
Басқа қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	-	113.683
	6.976.735	5.801.141
Минус: сараланатын негізгі құралдардың құнына капиталдандырылатын пайыздар (6-ескертпе)	(1.608.513)	(320.901)
	5.368.222	5.480.240

Қаржылық шығындар	2021 жыл	2020 жыл
Облигациялар бойынша Купон	11.962.857	8.977.984
Қарыздар бойынша пайыздар	1.024.707	1.652.890
Банк кепілдіктері жөніндегі Комиссия	981.849	980.762
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешекті дисконттау бойынша шығыстар	723.342	79.439
Басқа қаржы активтері бойынша сыйлықақы амортизациясы	81.950	-
Қарызды ұйымдастырғаны үшін комиссияның амортизациясы	49.009	25.416
Жалдау бойынша пайыздарды төлеуге арналған шығыстар	31.786	96.818
Шығарылған облигациялар бойынша өзге де шығыстар	16.369	18.195
	14.871.869	11.831.504
Минус: сараланатын негізгі құралдардың құнына капиталдандырылатын пайыздар (6-ескертпе)	(3.201.440)	(631.308)
	11.670.429	11.200.196

Дисконттау бойынша шығыстар, негізінен, «Karabatan utility solutions» ЖШС байланысты тарап алдындағы ұзақ мерзімді кредиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясымен берілген (27-ескертпе).

24. ТЕРІС БАҒАМДЫҚ АЙЫРМАШЫЛЫҚ, НЕТТО

2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі инфляциялық таргеттеуді енгізу шеңберінде теңгенің еркін өзгермелі айырбас бағамы режиміне көшу туралы шешім қабылдады. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі теңгенің айырбас бағамының өзгеруі салдарынан Топ 451.045 мың теңге сомасындағы (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 5.309.688 мың теңге нетто теріс бағамдық айырма) нетто оң бағамдық айырманы таныды.

25. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Ағымдағы табыс салығы		
Табыс салығы бойынша шығыстар	10.675.241	10.744.150
Алдыңғы жылдың ағымдағы табыс салығына қатысты түзетулер	(64.776)	28.168
Кейінге қалдырылған салық		
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	(3.002.627)	(671.414)
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар жиынтығы	7.607.838	10.100.904
Жыл ішінде өзге жиынтық табыстың құрамында танылған баптармен байланысты пайдаға кейінге қалдырылған салық		
ҰЭТ активтерін қайта бағалаудан кейінге қалдырылған салық	65.148.951	-

Қазақстан Республикасында 2021 және 2020 жылдары корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 20% – ды құрады.

Төменде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ескерілген табыс салығының 20% ставкасын және табыс салығының нақты сомасын салыстыру келтірілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Жалғасатын қызметтен салық салынғанға дейінгі пайда	46.772.284	17.506.488
Тоқтатылған қызметтен салық салынғанға дейінгі пайда	58.599.138	7.149.094
20% ресми мөлшерлеме бойынша есептелген салық	12.855.754	13.149.646
Күтілетін кредиттік шығындарға резервті қалпына келтіру	(30.457)	(97.995)
Алдыңғы жылдың ағымдағы табыс салығына қатысты түзетулер	(64.776)	28.168
Резидент еместердің күмәнді берешегі бойынша резервті есептеу/(қалпына келтіру)	(14.524)	10.897
Бағалы қағаздардан сыйақы түріндегі кіріс	(667.913)	(564.155)
Әділ құнның өзгеруінен түскен кірістер	(418.513)	(332.284)
Басқа тұрақты айырмашылықтар	(16.711)	88.684
Пайдалар мен шығындарда көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар, оның ішінде:	11.642.860	12.282.961
• Тоқтатылған қызметтен алынатын пайдаға салынатын салық	4.035.022	2.182.057
• Жалғасатын қызметтен алынатын пайдаға салынатын салық	7.607.838	10.100.904

Бұдан әрі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерінің туындауына әкеп соғатын негізгі уақытша айырмашылықтарға салықтық әсер көрсетілген:

Мың теңгемен	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп		Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	
	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2021 жыл	2020 жыл
Дебиторлық берешек	196.234	384.646	(43.748)	79.389
Есептелген міндеттемелер	610.002	702.392	(73.121)	108.698
Негізгі құралдар	(152.276.394)	(90.251.221)	3.119.496	483.327
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	-	-	3.002.627	671.414
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	(151.470.158)	(89.164.183)	-	-

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелердегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	(89.164.183)	(89.941.813)
Пайда немесе шығын құрамында танылған табыс салығы бойынша жеңілдік	3.002.627	671.414
(Шығыстар)/тоқтатылған қызмет бойынша табыс салығы бойынша жеңілдік	(159.651)	106.216
ЖСҚ құрамында танылған табыс салығы бойынша шығыстар (3-ескертпе)	(65.148.951)	-
31 желтоқсанға	(151.470.158)	(89.164.183)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активтері	-	159.652
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(151.470.158)	(89.323.835)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	(151.470.158)	(89.164.183)

Топ ағымдағы салық активтері мен ағымдағы салық міндеттемелерін есепке алуға заңды түрде бекітілген құқығы болған жағдайларда ғана салық активтері мен салық міндеттемелерін есепке алуды жүргізеді, ал кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері сол бір салық органы алатын табыс салығына жатады.

Топтың өз акционерлеріне 2021 жылға да, 2020 жылға да дивидендтер төлеуі табыс салығына қатысты салдарға әкеп соқпайды.

26. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 қарашадағы № 858 қаулысына және 2021 жылғы 30 желтоқсандағы сыйға тарту шартына сәйкес топ «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС еншілес ұйымындағы қатысу үлесінің 100%-ын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің Республикалық меншігіне өтеусіз берді. 2021 жылдың 30 желтоқсанына «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС тоқтатылған қызмет ретінде жіктелді және Топ құрамынан шықты.

Шығу күніне «ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС активтері мен міндеттемелері былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан
Активтер	
Негізгі құралдар	27.567
Материалдық емес активтер	14.836
Кейінге қалдырылған салық активі	234.733
Қорлар	155.465
Сауда дебиторлық берешегі	25.777.422
Берілген аванстар	983
Өтелетін ҚҚС	-
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	-
Басқа да ағымдағы активтер	15.874
Өзге қаржы активтері, қысқа мерзімді бөлік	5.151.508
Ақша қаражаты және оның баламалары	38.847.799
Активтер жиыны	70.226.187
Сауда кредиторлық берешек	31.602.053
Табыс салығынан басқа, өзге салықтар бойынша берешек	1.147.572
Табыс салығы бойынша берешек	261.182
Басқа міндеттемелер	93.590
Міндеттемелер жиынтығы	33.104.397
Шығарылған таза активтер	37.121.790

«ЖЭК жөніндегі ҚЕО» ЖШС шығуынан болған 37.121.790 мың теңге сомасындағы шығындар капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте көрсетілді.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізілген тоқтатылған қызметтен алынған нәтиже былайша берілген:

Мың теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	211.591.935	171.561.989
Өзіндік құн	(195.598.700)	(165.136.041)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(343.451)	(492.577)
Қаржылық кіріс	2.194.275	1.665.765
Қаржылық шығын	(11.236)	(5.785)
Басқа кірістер	81.625	54.100
Өзге де шығыстар	(29)	-
Күтілетін кредиттік шығындарға резервті есептеу	(407.931)	(498.357)
Салық салынғанға дейінгі пайда	17.506.488	7.149.094
Табыс салығы бойынша шығыстар	(4.035.022)	(2.182.057)
Тоқтатылған қызметтен бір жыл ішіндегі пайда	13.471.466	4.967.037

Тоқтатылған қызметтен акцияға пайда:		
Бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға келетін бір жылдағы базалық және ажыратылған пайда (теңгемен)	51,81	19,10

Тоқтатылған қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі деректер былай берілген:

	2021 жыл	2020 жыл
Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары	15.342.483	15.028.246
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары	9.203.509	(12.443.711)
Қаржы қызметінде ақша қаражатын таза пайдалану	-	-

27. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Байланысты тараптар Топтың негізгі басқарушы персоналын, Топтың негізгі басқарушы персоналына тікелей немесе жанама түрде қатысудың елеулі үлесі тиесілі ұйымдарды, сондай-ақ Үкімет бақылайтын өзге де кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптар үшін ұсынылатын тарифтер негізінде ұсынылған кейбір реттеліп көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптар арасында келісілген шарттарда жүзеге асырылды.

Байланысты тараптармен 2021 және 2020 жылдардағы операциялар мыналарды білдіреді:

Мың теңгемен		Самұрық-Қазына тобына кіретін еншілес компаниялар	Самұрық-Қазына қауымдастырылған компаниялары	Самұрық-Қазына бірлескен кәсіпорындары	Топтың қауымдасқан компаниялары
Қызметтерді жүзеге асыру	2021 жыл	88.141.984	13.158.299	4.311.519	658.453
	2020 жыл	67.230.306	11.900.079	4.775.623	732.943
Жер учаскелерін сату	2021 жыл	2.182.037	-	-	-
	2020 жыл	-	-	-	-
Қызметтер мен тауарларды сатып алу	2021 жыл	61.259.441	2.395.243	-	73.620
	2020 жыл	56.206.438	3.211.878	44.152	75.315
Мүліктік кешен сатып алу	2021 жыл	-	-	-	-
	2020 жыл	11.794.689	-	-	-
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясы	2021 жыл	88.160	-	-	-
	2020 жыл	98.615	-	-	-
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясы	2021 жыл	712.262	-	-	-
	2020 жыл	-	-	-	-

Байланысты тараптармен операциядан 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берешек мыналарды ұсынады:

Мың теңгемен		Самұрық-Қазына тобына кіретін еншілес компаниялар	Самұрық-Қазына қауымдастырылған компаниялары	Самұрық-Қазына бірлескен кәсіпорындары	Топтың қауымдасқан компаниялары
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	2021 жыл	2.182.037	-	-	-
	2020 жыл	-	-	-	-
Қызметтерді іске асырғаны үшін қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек	2021 жыл	2.171.300	280.180	146.229	39.473
	2020 жыл	4.597.516	397.719	404.371	73.580
Негізгі құралдарды сату үшін дебиторлық берешек	2021 жыл	814.315	-	-	-
	2020 жыл	922.600	-	-	-
Дивидендтер бойынша дебиторлық берешек	2021 жыл	-	-	-	-
	2020 жыл	-	-	-	203.095
Мүліктік кешен үшін кредиторлық берешек	2021 жыл	8.169.055	-	-	-
	2020 жыл	10.009.955	-	-	-
Сатып алынған қызметтер үшін қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек	2021 жыл	1.831.950	175.735	-	8.596
	2020 жыл	8.086.633	586.602	12.646	9.820
Жалдау бойынша міндеттемелер	2021 жыл	111.895	-	-	-
	2020 жыл	561.765	-	-	-

Түсім және өзіндік құн, сауда дебиторлық және кредиторлық берешек

Байланысты тараптарға көрсетілетін қызметтерді сату негізінен электр энергиясын жеткізу, техникалық диспетчерлендіру жөніндегі және электр энергиясын өндіру мен тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі көрсетілетін қызметтер, электр қуатының дайындығын ұстап тұру жөніндегі көрсетілетін қызметтер болып табылады. Байланысты тараптардан көрсетілетін қызметтерді сатып алу негізінен байланыс қызметтерін, энергетика саласындағы көрсетілетін қызметтерді, электр энергиясын сатып алуды, электр қуатының дайындығын ұстап тұру жөніндегі көрсетілетін қызметтерді сатып алуды, пошта қызметтерін және бағдарламалық жасақтама бойынша техникалық қолдауды қамтиды.

Жер телімдерін сату

2021 жылғы қаңтарда Топ «Samruk-Kazyna Construction» АҚ байланысты тарапына құны 5.126 мың теңге тұратын жер телімін 2.182.037 мың теңгеге 2020 жылғы 31 желтоқсанда сатуға арналған активтер ретінде сатты. Мүлікті беру туралы шартқа сәйкес «Samruk-Kazyna Construction» АҚ Топтың меншігіне 2.182.037 мың теңге сомасына үй-жайларды беруге міндеттенеді.

Басқа да дебиторлық берешек

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топтың «Балқаш ЖЭС» АҚ негізгі құралдарын сатқаны үшін 220.494 мың теңге мөлшерінде (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 220.494 мың теңге) дебиторлық берешегі болды. Сату шартына сәйкес «Балқаш ЖЭС» АҚ 2018 жылдың соңына дейін берешегін төлеуі тиіс болатын, алайда 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша берешек өтелмеді. Балқаш ЖЭС құрылысының тоқтатылуына байланысты Топ басшылығы 2018 жылы күтілетін кредиттік шығындарға 100% мөлшерінде резерв есептеу туралы шешім қабылдады.

2021 жылғы 31 желтоқсанда байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегіне ККШ жалпы сомасы 271.744 мың теңгені құрады.

Мүліктік кешен үшін кредиторлық берешек және дисконттың амортизациясы

2020 жылдың қараша-желтоқсан айларында Топ байланысты тарап – «Karabatan Utility Solutions» ЖШС-дан 11.794.689 мың теңгеге мүліктік кешен сатып алды. Сатып алу-сату шартына сәйкес Топ 2025 жылдың 25 наурызына дейін берешекті жыл сайынғы тең төлемдермен төлейді. Тиісінше, Топ болашақ ақша ағындарын 10,25% дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконттады, бұл Топ басшылығының нарықтық мөлшерлеменің ең жақсы бағасы болып табылады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша «Karabatan Utility Solutions» ЖШС кредиторлық берешегі бойынша амортизацияланбаған дисконт 1.266.695 мың теңгені құрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша дисконтты шегергендегі берешек сомасы 8.169.055 мың теңгені құрады, оның 5.972.684 мың теңгесі байланысты тараптардан ұзақ мерзімді кредиторлық берешектің құрамына кірді. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша Топ 712.262 мың теңге сомасындағы ұзақ мерзімді кредиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясынан болған шығыстарды таныды.

Жалдау бойынша міндеттемелер

2017 жылы Топ байланысты тарап – «Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС-мен бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқығын беру туралы ұзақ мерзімді келісімшарт жасасты. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топтың берешегі 111.895 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 561.765 мың теңге).

Басқасы

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша ХҚДБ қарызы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдік сомасы 37.835.274 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 42.800.248 мың теңге).

Негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы және онымен байланысты барлық басқа да шығыстар (салықтар, аударымдар, еңбекке жарамсыздық, Демалыс, Материалдық көмек және басқалар) қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалақы бойынша шығыстар құрамына енгізілген 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 381.788 мың теңге) 313.976 мың теңгені құрады.

Негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы негізінен шарттық жалақыдан және операциялық қызмет нәтижелері бойынша сыйақылардан тұрады.

28. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелеріне қарыздар, шығарылған облигациялар, сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді. Осы қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты топтың операцияларын қаржыландыру болып табылады. Топтың сауда және өзге де дебиторлық берешегі, ақша қаражаты және олардың баламалары, тікелей оның операциялық қызметі барысында туындайтын қысқа мерзімді депозиттері, сондай-ақ бағалы қағаздарға инвестициялары бар.

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне, валюталық тәуекелге, кредиттік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі-бұл қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты өзгеріп отыратын тәуекел.

Топтың нарықтық пайыздық ставкалардың өзгеру тәуекеліне ұшырауы, ең алдымен, өзгермелі пайыздық ставкасы бар топтың ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді борыштық міндеттемелеріне жатады (15 және 16-ескертпелер).

Топ қарыздар көрсетілген валютадағы пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруін мониторингтеу арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін шектейді. Барлық басқа параметрлер өзгермеген жағдайда, өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздар Топқа салық салынғанға дейінгі пайдаға келесі әсер етеді:

Мың теңгемен	Базистік тармақтардағы ұлғаю/ азаю* / пайызбен	Салық салғанға дейін пайдаға әсер
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
Либор	125/(25)	(461.059)/92.212
Еуробор	20/(20)	(25.314)/25.314
Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесі	1%/0%	(474.139)/-
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
Либор	100/(25)	(418.317)/104.579
Еуробор	20/(20)	(44.578)/44.578
Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесі	1%/0%	(474.048)/-

* 1 базалық тармақ = 0,01%.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне сезімталдықты талдау шеңберінде базалық тармақтардағы өзгерістер туралы жорамалдар өткен жылдармен салыстырғанда едәуір жоғары құбылмалылықпен сипатталатын қазіргі сәтте байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел-бұл қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындарының әділ құны валюта бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып отыру тәуекелі. Топтың шетел валюталарының айырбастау бағамдарының

өзгеру тәуекеліне ұшырауы, ең алдымен, Топтың қаржылық қызметіне байланысты. Сондай-ақ, топтың айырбастау бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырауы операциялық қызметпен байланысты (кірістер мен шығыстар Топтың функционалдық валютасынан басқа валютада көрсетілген кезде).

Келесі кестеде барлық басқа параметрлер өзгермеген жағдайда АҚШ доллары, еуро және рубль бағамындағы мүмкін болатын өзгерістерге сезімталдықты талдау берілген. Топтың өзге валюталар бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырауы елеусіз болып табылады.

Мың теңгемен	Абсолюттік мәнде айырбас бағамының ұлғаюуы / (азаяуы) (теңге)	Айырбастау бағамының ұлғаюуы / (азаяуы)	Салық салғанға дейін пайдаға әсер
2021 жылғы 31 желтоқсанда			
АҚШ Доллары	86,33/(43,18)	20%/(10%)	(1.714.810)/857.405
Еуро	97,56/(48,91)	20%/(10%)	(2.557.083)/1.278.542
Рубль	0,75/(0,75)	13%/(13%)	(196.134)/196.134
2020 жылғы 31 желтоқсанда			
АҚШ Доллары	58,93/(46,3)	14%/(11%)	(2.062.267)/1.620.352
Еуро	72,35/(56,85)	14%/(11%)	(3.162.488)/2.484.812
Рубль	0,84/(0,84)	15%/(15%)	(287.734)/287.784

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік шығарылған күнгі жағдай бойынша теңгенің АҚШ долларына бағамы 30-ескертпеде ұсынылған.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел-бұл Топтың қаржылық шығынға ұшырау қаупі, өйткені контрагенттер қаржы құралы немесе клиенттік келісім бойынша міндеттемелерін орындамайды. Топ өзінің операциялық қызметімен, ең алдымен сауда дебиторлық берешегіне қатысты (9-ескертпе) және банктердегі депозиттерді және борыштық бағалы қағаздарға инвестициялауды қоса алғанда, инвестициялық қызметпен байланысты кредиттік тәуекелге ұшырауы мүмкін (11, 12 және 13-ескертпелер).

Сауда дебиторлық берешегі

Сатып алушыларға байланысты кредиттік тәуекелді басқаруды әрбір бизнес бірлік сатып алушыларға байланысты кредиттік тәуекелді басқаруға қатысты Топ белгілеген саясатқа, рәсімдерге және бақылау жүйесіне сәйкес жүзеге асырады. Құнсыздандуды тану қажеттілігі күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып, әрбір есепті күнге талданады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың туындауының ұқсас сипаттамалары бар әртүрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлемнің мерзімі өткен күндерінің санына байланысты есептеледі (яғни, өнім түрі бойынша және т.б.). Есептеулер ықтималдылықты, ақшаның уақытша құнын ескере отырып мөлшерленген нәтижелерді және есепті күнге қолжетімді өткен оқиғалар, ағымдағы жағдайлар және болжанатын болашақ экономикалық жағдайлар туралы негізделген және расталатын ақпаратты көрсетеді.

Қаржы құралдары және ақша депозиттері

Банктердегі және қаржы институттарындағы шоттардағы қаражат қалдықтарына негізделген кредиттік тәуекелді басқаруды Топтың саясатына сәйкес Топтың қазынашылығы жүзеге асырады. Артық қаражат бекітілген контрагенттердің шоттарына және әрбір контрагент үшін белгіленген кредиттік лимиттер шеңберінде ғана инвестицияланады. Контрагенттер үшін белгіленген кредиттік лимиттерді топтың директорлар кеңесі жыл сайын талдайды және топтың қаржы комитеті бекіткеннен кейін жыл ішінде өзгертілуі мүмкін. Лимиттер тәуекелдердің шоғырлануын барынша азайту және осылайша контрагенттің ықтимал төлемеуі нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындарды азайту мақсатында белгіленеді.

Топтың 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептің компоненттері бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауы олардың баланстық құнымен ұсынылған.

Келесі кестеде құрылған резервтерді шегергендегі «Standard & Poor 's» және «Moody ' s» агенттігінің кредиттік рейтингтерін пайдалана отырып, есепті күні банктерде орналастырылған ақша қаражаты, банк депозиттері бойынша сальдо көрсетіледі:

Мың теңгемен	Орналасқан жері	Рейтинг		2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
		2021 жыл	2020 жыл		
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	BB+/тұрақты	BB/тұрақты	15.699.990	19.333.594
«Jysan Bank» АҚ	Қазақстан	B1/тұрақты	B/теріс	12.140.947	-
«Forte Bank» АҚ	Қазақстан	B+/оң	B/тұрақты	11.019.346	9.871.765
«АТФ Банк» АҚ	Қазақстан	-	B-/тұрақты	-	12.326.032
«Банк Центр Кредит» АҚ	Қазақстан	B/тұрақты	B/тұрақты	-	6.149.103
«Kaspi Bank» АҚ	Қазақстан	BB-/оң	BB-/тұрақты	-	4.240.228
				38.860.283	51.920.722

Өтімділік тәуекелі

Топ басшылығы өтімділікті басқару және қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қаржыландыру талаптарына сәйкес өтімділік тәуекелін басқарудың қажетті жүйесін құрды. Топ өтімділік тәуекелін барабар резервтерді, банктік қарыздарды және қолжетімді кредиттік желілерді қолдау жолымен, ақшаның болжамды және нақты қозғалысын тұрақты мониторингтеу және қаржы активтері мен міндеттемелерін өтеу мерзімдерін салыстыру арқылы басқарады.

Топ қарызды қайта қаржыландыруға қатысты тәуекелдің шоғырлануын бағалады және бұл төмен болады деген қорытындыға келді. Топ қаржыландырудың жеткілікті әртүрлі көздеріне қол жеткізе алады. Келесі кестелерде келісімшарттық дисконтталмаған ақша ағындарының негізінде оның қаржылық міндеттемелері бойынша топтың келісімшарттық мерзімдері көрсетіледі.

Мың теңгемен	Талап еткенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	-	5.666.360	9.472.295	15.526.933	22.684.097	53.349.685
Облигациялар	-	3.181.750	9.545.250	50.908.000	198.719.155	262.354.155
Сауда кредиторлық және өзге де берешек	-	18.675.097	-	7.076.813	-	25.751.910
Жалдау бойынша міндеттеме	-	111.895	-	-	-	111.895
	-	27.635.102	19.017.545	73.511.746	221.403.252	341.567.645
2020 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	-	5.980.856	9.890.804	28.374.905	24.940.645	69.187.210
Облигациялар	-	2.414.750	7.244.250	38.636.000	155.224.542	203.519.542
Сауда кредиторлық және өзге де берешек	-	40.884.883	-	7.651.017	-	48.535.900
Жалдау бойынша міндеттеме	-	-	493.644	99.907	-	593.551
	-	49.280.489	17.628.698	74.761.829	180.165.187	321.836.203

Капиталды басқару

Топтың капиталын басқарудың басты мақсаты – бұл Топтың берешек пен капитал қатынасын оңтайландыру арқылы акционерлер үшін кірісті көбейтумен қатар қызметтің үздіксіздігі қағидатын ұстануды жалғастыра алатындығын қамтамасыз ету. Топ экономикалық жағдайлардағы өзгерістерді ескере отырып, өз капиталын басқарады. Өз капиталын басқару немесе өзгерту үшін Топ акционерлерге дивидендтер төлеуді өзгерте алады, капиталды акционерлерге қайтара алады немесе жаңа акциялар шығара алады. Топ капиталды капиталға шаққандағы коэффициентті қолдана отырып басқарады, бұл – жалпы капиталға бөлінген қарыз. Топтың міндеті-коэффициентті 0,5-тен аспайтын деңгейде ұстау. Қарыз барлық қарыздар мен облигацияларды қамтиды. Капитал барлық міндеттемелер мен барлық акционерлік капиталдың сомасына тең.

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Борыш/капитал	0,16	0,20
Қарыздар мен облигациялардың ұзақ мерзімді бөлігі	152.782.161	142.561.138
Қарыздар мен облигациялардың қысқа мерзімді бөлігі	18.417.290	18.472.897
Қарыз	171.199.451	161.034.035
Міндеттемелер жиынтығы	356.080.517	309.456.156
Капитал	737.136.817	502.556.470
Капитал мен міндеттемелер жиынтығы	1.093.217.334	812.012.626

Топ капиталының құрылымы 14-ескертпеде ашылғандай акционерлік капиталды, резервтер мен бөлінбеген пайданы қамтиды.

Әділ құн иерархиясы

Топ қаржы құралдарының әділ құнын айқындау және бағалау модельдері бөлінісінде ол туралы ақпаратты ашу үшін мынадай иерархияны пайдаланады:

- 1-деңгей: белсенді нарықтардағы бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша бағалар (қандай да бір түзетулерсіз).
- 2-деңгей: көрсетілетін әділ құнға елеулі әсер ететін барлық бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама түрде байқалатын басқа да әдістер.
- 3-деңгей: байқалатын нарықтық ақпаратқа негізделмейтін, көрсетілетін әділ құнға елеулі әсер ететін бастапқы деректер пайдаланылатын әдістер.

Төмендегі кестеде әділ құн бойынша Топтың активтері мен міндеттемелерін бағалау көздерінің иерархиясы берілген:

Әділ құны бойынша бағаланатын активтер

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	Деңгей 1	Деңгей 2	Деңгей 3
Қайта бағаланған негізгі құралдар				
ҰЭТ активтері (6-Ескертпе)	879.981.350	-	-	879.981.350
«DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигациялары (11-ескертпе)	314.418	-	-	314.418

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	Деңгей 1	Деңгей 2	Деңгей 3
Қайта бағаланған негізгі құралдар				
ҰЭТ активтері (6-Ескертпе)	580.456.916	-	-	580.456.916
«DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС облигациялары (11-ескертпе)	310.175	-	-	310.175

Әділ құны ашылатын активтер

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	Деңгей 1	Деңгей 2	Деңгей 3
Қаржылық активтер				
Басқа қаржы активтері (11-ескертпе)	72.182.392	-	72.182.392	-

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	Деңгей 1	Деңгей 2	Деңгей 3
Қаржылық активтер				
Басқа қаржы активтері (11-ескертпе)	90.831.639	-	90.831.639	-

Әділ құны ашылатын міндеттемелер

Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	Деңгей 1	Деңгей 2	Деңгей 3
Қаржылық міндеттемелер				
Облигациялар (16-ескертпе)	121.705.499	-	121.705.499	-
Қарыздар (15-ескертпе)	49.493.952	-	49.493.952	-

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	Деңгей 1	Деңгей 2	Деңгей 3
Қаржылық міндеттемелер				
Облигациялар (16-ескертпе)	96.856.143	-	96.856.143	-
Қарыздар (15-ескертпе)	64.177.892	-	64.177.892	-

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде қаржы құралдарының әділ құнының 1, 2 және 3-деңгейлері бойынша ауысулар болған жоқ.

Қаржы құралдарының әділ құны

2021 жылғы 31 желтоқсанға және 2020 жылғы 31 желтоқсанға басшылық Сауда дебиторлық және кредиторлық берешек, өзге де қаржы активтері, ақша қаражаты және олардың баламалары, пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты сияқты Топтың қаржы құралдарының әділ құны негізінен осы құралдарды өтеудің қысқа мерзімдеріне байланысты олардың баланстық құнына шамамен тең екенін айқындады. Қарыздар мен топ шығарған облигациялар амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі, ол шамамен олардың әділ құнына тең.

Қаржылық қызметке байланысты міндеттемелердегі өзгеріс

Мың теңгемен	2021 жылғы 1 қаңтар	Ақша ағындары	Есептелген пайыздар	Төленген пайыздар	Валюталық бағамның өзгеруі	Жаңа жалға алу шарт- тары	Басқасы	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	64.177.892	(14.614.808)	1.024.707	(1.167.132)	24.284	-	49.009	49.493.952
Облигациялар	96.856.143	25.235.121	11.962.857	(11.538.332)	-	-	(810.290)	121.705.499
Жалдау бойынша міндеттемелер	561.765	(436.606)	31.786	(45.050)	-	-	-	111.895
Жиыны	161.595.800	10.183.707	13.019.350	(12.750.514)	24.284	-	(761.281)	171.311.346

Мың теңгемен	2020 жылғы 1 қаңтар	Ақша ағындары	Есептелген пайыздар	Төленген пайыздар	Валюталық бағамның өзгеруі	Жаңа жалға алу шарт- тары	Басқасы	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	63.008.987	(6.574.597)	1.652.890	(2.093.727)	8.166.364	-	17.975	64.177.892
Облигациялар	87.316.528	9.032.407	8.977.984	(8.460.500)	-	-	(10.276)	96.856.143
Жалдау бойынша міндеттемелер	419.543	(400.692)	96.818	(87.769)	-	533.865	-	561.765
Жиыны	150.745.058	2.057.118	10.727.692	(10.641.996)	8.166.364	533.865	7.699	161.595.800

«Өзгелері» бағанында қаржылық міндеттемелер бойынша дисконттар мен сыйақылардың амортизациясы берілген. Топ төленген пайыздарды операциялық қызметтен түскен ақша ағындары ретінде жіктейді.

29. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Қызметті жүргізу шарттары

Қазақстанда нарықтық экономика талаптарына сай келетін экономикалық реформалар мен құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымды дамыту жалғасуда. Қазақстан экономикасының тұрақтылығы көп жағдайда осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне, қаржы және ақша-кредит саясатына байланысты болады. Теңгедегі пайыздық мөлшерлемелер жоғары болып қалады. Осы факторлардың жиынтығы капиталдың қол жетімділігінің төмендеуіне және оның құнының өсуіне, сондай-ақ одан әрі экономикалық өсуге қатысты белгісіздіктің жоғарылауына әкелді, бұл Топтың қаржылық жағдайына, қызметінің нәтижелері мен экономикалық перспективаларына теріс әсер етуі мүмкін. Топ басшылығы қазіргі жағдайда Топтың экономикалық тұрақтылығын қолдау бойынша тиісті шаралар қабылдайды деп санайды.

2020 жылдың наурызынан бастап АҚШ доллары мен еуроға қатысты теңге бағамының төмендеуін қоса алғанда, қор, валюта және шикізат нарықтарында айтарлықтай құбылмалылық байқалады. Бұл оқиғалардың ауқымы мен ұзақтығы белгісіз болып қалады. Алайда, басшылық топтың пайдасына, ақша ағындарына және қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер етпейді деп күтпейді.

Салық салу

Қазақстан Салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер тұрақты өзгерістердің және әртүрлі түсіндірулердің нысанасы болып табылады. Түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің өзге де баптарына ҚЕХС тәсілі бойынша пікірді қоса алғанда, жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасындағы пікірлерде алшақтық жағдайлары жиі кездеседі. Қазіргі уақытта қолданылып жүрген Қазақстан е заңдары негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін айыппұлдар мен өсімпұлдар жүйесі өте қатал. Айыппұл санкцияларына, әдетте, қосымша есептелген салықтар сомасының 50-80% мөлшеріндегі айыппұлдар және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландыру ставкасы бойынша 1,25-ке көбейтілген өсімпұл кіреді. Нәтижесінде айыппұл санкциялары мен өсімпұл сомасы қосымша есептеуге жататын салық сомасынан бірнеше есе артық болуы мүмкін. Тексеру жүргізілетін жылу алдындағы бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдары тексеру үшін қаржы кезеңдері ашық болып қалады. Белгілі бір жағдайларда салықтық тексерулер ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Жоғарыда айтылғандарға байланысты салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімпұлдардың түпкілікті сомасы, егер олар бар болса, қазіргі уақытта шығыстарға жатқызылған және 2021 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып түсуі мүмкін.

Кредиттік келісімдердің шарттары

Топ 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша негізгі борыштың жалпы сомасы 85.432 мың АҚШ долларына және 25.878 мың еуроға әрекет ететін ЕҚДБ мен ХҚДБ-мен кредиттік келісімдер жасасты. Топ пен кредиторлар арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Топ кредиттік келісімдердің мынадай шарттарын сақтауға міндетті:

- ағымдағы активтердің ағымдағы міндеттемелерге қатынасы кемінде 1: 1;
- жиынтық берешектің жалпы капиталдандыруға қатынасы 50%-дан аспайды;

- қаржылық шығыстарды шегергенге дейінгі кірістердің, табыс салығының, тозу мен амортизацияның («EBITDA») қаржылық шығыстарға қатынасы кемінде 3:1;
- таза қарыздың EBITDA-ға қатынасы 4: 1-ден аспайды.

Сондай-ақ, Топ облигациялар шығарды және келесі ковенанттарды сақтауға міндетті:

- борыштың EBITDA-ға қатынасы 3:1 артық емес
- борыштың капиталға қатынасы 0,6:1 аспайды.

Басшылық Топ 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ЕҚДБ және ХҚДБ-мен кредиттік келісімдердің барлық талаптарын сақтады деп санайды. EBITDA есептеу кезінде топ бағамдық айырмадан түскен кірістер мен залалдарды алып тастайды, өйткені бағамдық айырмадан түскен кірістер мен залалдар ақшалай емес операциялардың анықтамасына сәйкес келеді және кредиттік келісімдерде көрсетілген EBITDA есебінен алып тастауға жатады деп санайды. 2021 жылғы 31 желтоқсанға EBITDA есептеу кезінде топ 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 451.045 мың теңге сомасында (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 5.309.688 мың теңге сомасында бағамдық айырмадан түскен кірісті алып тастады). Сондай-ақ, Топ басшылығы облигациялар шығару шарттарында қарастырылған барлық ковенанттар сақталған деп санайды.

Сақтандыру

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Топ құны 221.316.260 мың теңге өндірістік активтерді сақтандырды. Көрсетілген сома 2021 жылғы 1 желтоқсанға жүргізілген ҰЭТ активтерін қайта бағалау нәтижесін қамтымайды, өйткені сақтандыру шартын жасасу рәсімі 2021 жылғы 1 желтоқсанға дейін жүзеге асырылды. Сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемі сақтандыру сомасы шегінде жүргізіледі. Топ қалған өндірістік активтерді сақтандырған жоқ. Сақтандырудың болмауы активтер құнының азаюын немесе міндеттемелердің туындауын білдірмейтіндіктен, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте мұндай активтердің бүлінуіне немесе жоғалуына байланысты күтпеген шығыстарға ешқандай резерв жасалмаған.

Шарттық міндеттемелер

220–500 кВ электр жеткізу желілерін реконструкциялау арқылы ұлттық электр торабы жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету мақсатында, алдағы жылдары қол жеткізілген және Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының тұтынушыларын электрмен жабдықтау сенімділігін арттыру үшін, сондай-ақ өндірістік активтерді жұмыс жағдайында ұстау үшін Топ күрделі инвестициялар жоспарын әзірледі.

«KEGOC» АҚ-ның жалпы сомасы 274.760.648 мың теңгеге бес жылдық (2021-2025) инвестициялық бағдарламасы салалық мемлекеттік органның 2021 жылғы 7 сәуірдегі №122 және уәкілетті орган ведомствосының 2021 жылғы 11 наурыздағы №21-НҚ бірлескен бұйрығымен Қазақстан Республикасының Табиғи монополиялар туралы заңнамасына сәйкес бекітілді және 100% орындалуы тиіс.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша инвестициялық жоспар шеңберінде Топпен жасалған шарттар бойынша күрделі сипаттағы шарттық міндеттемелердің сомасы 100.950.878 мың теңге болды (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 82.980.915 мың теңге).

2020–2021 жылдары эпидемиологиялық ахуалдың тұрақсыздығы мен санитарлық шаралардың барлық жерде енгізілуіне байланысты күрделі инвестициялар жоспары шеңберінде құрылыс-монтаждау жұмыстарының толық көлемде уақтылы орындалуын ұйымдастыру және қамтамасыз ету объективті түрде қиын болды.

Ашық келісімшарттардың елеулі бөлігін Қазақстан Республикасынан тыс жерде сатып алынатын жабдық құрайтындығына байланысты, өндіріс қарқыны мен логистикаға өндіруші зауыттардағы ауысымдардың қысқаруы және персонал санының шектелуі теріс әсер етті, бұл негізгі энергетикалық жабдықты жеткізудің кешеуілдеуіне және тиісінше күрделі сипаттағы келісімшарттық міндеттемелерді орындау мерзімдеріне алып келеді. Сонымен қатар, шарттық міндеттемелер құнының ауытқу ықтималдығы қалады, оның негізгі себебі таргеттеу ұлттық валютасының айырбастау бағамдарының ықтимал өзгеруінің әсері болып табылады.

Қызметті реттеу

Электр энергиясын беру және электр энергиясын желіге жіберу мен тұтынуды техникалық диспетчерлендіру және электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру жөніндегі тарифтер

Компания 2021 жылдың 1 қаңтарынан бастап 30 қыркүйегіне дейін келесі тарифтер бойынша реттеліп көрсетілетін қызметтерді ұсынды:

- электр энергиясын жеткізу бойынша кВтсағ үшін 2.448 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз);
- электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша кВтсағ үшін 0,264 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз);
- электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша кВтсағ үшін 0,086 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз).

«KEGOC» АҚ-ның реттеліп көрсетілетін қызметтеріне осы тарифтер «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабы 3-тармағының талаптарына сәйкес айқындалған. Оларға сәйкес негізгі борышты өтеуге бағытталған қаражатты қоспағанда, бекітілген инвестициялық бағдарламаны іске асыруға тартылған қарыздар бойынша бекітілген инвестициялық бағдарламаны (амортизациялық аударымдар мен пайда) іске асыруға бағытталған қаражат 2020 жылға арналған қолданыстағы тарифтен алып тасталды.

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің 2021 жылғы 16 тамыздағы №79-НҚ бұйрығына сәйкес мынадай тарифтер бекітілді:

- электр энергиясын жеткізу бойынша:
 - 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2022 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 2.797 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
 - 2022 жылғы 1 қазаннан бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 2.848 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
 - 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 3.004 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
 - 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 3.106 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
 - 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 3.134 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).
- электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша:
 - 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2022 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.306 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
 - 2022 жылғы 1 қазаннан бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.314 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
 - 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.333 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);

- 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.348 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
- 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.355 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).

3. электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша:

- 2021 жылғы 1 қазаннан бастап 2022 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.098 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
- 2022 жылғы 1 қазаннан бастап 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.102 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
- 2023 жылғы 1 қазаннан бастап 2024 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.105 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
- 2024 жылғы 1 қазаннан бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.108 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз);
- 2025 жылғы 1 қазаннан бастап 2026 жылғы 30 қыркүйекке дейін – 0.110 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз).

30. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Қазақстан Республикасындағы оқиғалар

2022 жылдың қаңтарында Маңғыстау облысында газ бағасының көтерілуіне байланысты наразылық акциялары басталып, кейін Қазақстан Республикасының басқа өңірлеріне тарады. Үкімет газ бағасының төмендеуін қоса алғанда, халықтың талаптарына жауап беру үшін бірқатар шаралар қабылдағанына қарамастан, наразылық акциялары нәтижесінде әлеуметтік толқуларға ұласып, олардың барысында муниципалитеттер («әкімдіктер») мен құқық қорғау органдарының ғимараттары басып алынды және қиратылды. Негізгі оқиғалар мен наразылықтар Алматы қаласында және еліміздің оңтүстік өңірлерінде өтті.

Оқиғалар Топтың қызметіне айтарлықтай әсер еткен жоқ, бірақ елдегі әлеуметтік шиеленіс жалғасуда, оқиғалардың одан әрі дамуы мен олардың компанияның қызметіне әсерін болжау мүмкін емес.

Бұл ретте 2022 жыл ішінде Компания еңбекақы төлеуге байланысты шығыстардың ұлғаюын болжайды.

Әлемдегі оқиғалар

2022 жылғы 24 ақпанда Ресей президенті Владимир Путиннің «Украинадағы арнайы әскери операцияның» басталуы туралы үндеуі шықты. Украина аумағына әскерлер енгізілгеннен кейін, әлем елдері, атап айтқанда, Еуропалық Одақ пен АҚШ Ресей әскерлерінің Украинаға одан әрі жылжуына жол бермеу үшін экономикалық санкциялар пакетін енгізді. Әскери операция мен экономикалық санкциялар рубльдің бағамына әсер етті, ол негізгі әлемдік валюталарға қатысты 40% – дан астам әлсіреді және «әскери операцияның» бүкіл кезеңінде күшті құбылмалылықты көрсетеді. Ресей мен Қазақстан арасындағы елеулі экономикалық өзара байланысты ескере отырып, теңге бағамы әлемдік валюталарға қатысты 15% -дан астамға төмендеді және 2022 жылғы 18 наурыздағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 506.14 теңгені құрады.

Ресейдің Қаржы нарығы, сондай-ақ мұнай-газ саласы мен өндіруші өнеркәсіп үшін шектеу шараларын енгізу әлемдік нарықтардағы энергия көздері мен металдардың қымбаттауына әсер етті. Қазіргі уақытта әскери операцияға байланысты соңғы оқиғалардың әлемдік экономикаға, атап айтқанда Қазақстан экономикасына және Топтың қызметіне әсерін болжау қиын.